

QUADERNS DE PASTORAL

ABRIL 1973

23

FE I JOVENTUT CATALANA

Polsant la fe dels joves

Món rural, joventut i fe

Universitat i Església

Testimonis

SUMARI

PRIMERA PLANA

Consciència de Poble	103
----------------------	-----

QUESTIONS

Fe i joventut catalana	106
Polsant la fe dels joves. - <i>Josep M. Fisa</i>	107
Món rural, joventut i fe. - <i>Josep M. Balcells</i>	116
Universitat i Església. - <i>Ramon Prat i Pons</i>	128

TESTIMONI

Vivències i expressions de fe al servei militar	135
La fe i la no-fe. Els joves i els qui no ho són tant. - <i>Genís Samper</i>	142
Com valorem el plantejament de la fe en els joves. - <i>Ramon Oller</i>	144

LECTURA

Material sobre joventut - <i>J. M. F.</i>	148
---	-----

L'ESPECTADOR

Extraordinari: «Mary d'Ous» d'Els Joglars. - <i>Joan Argenté</i>	152
--	-----

QUATRE VENTS

Barcelona: una interrupció inoportuna	156
Des de Girona, amb l'esperança mig perduda. - <i>P. Madrenys</i>	157
Lleida: catequesi i participació dels laics en la pastoral. - <i>V. Beltran</i>	161
Crònica de Mallorca. - <i>P. Llabrés</i>	164
Crònica de Menorca. - <i>F. Triay</i>	166
Cent menorquins escriuen al Papa	168
Solsona: Som-hi! - <i>C. Forner</i>	171
Pinzellades del Bisbat d'Urgell. - <i>A. Fortuny</i>	173
Rumors de canvis a l'Església valenciana. - <i>A. Signes</i>	175
Realitat del Moviment Rural i Comarcal adult. - <i>G. Piferrer i S. Estrada</i>	177
L'Escoltisme Catòlic després de Beirut. - <i>G. S.</i>	178
Jornada de l'ACO de Barcelona. - <i>J. Castaño</i>	179

D'ACÍ I D'ALLÀ

Barcelona, Lleida, Solsona, Tarragona, Tortosa	181
--	-----

PRIMERA PLANA

CONSCIÈNCIA DE POBLE

«Quaderns de Pastoral» que des del seu inici ha volgut ser un lloc de col·laboració entre laics, preveres i religiosos dels Països Catalans, per tal de contribuir conjuntament a l'evangelització i a la vida de la comunitat cristiana, dóna un nou pas vers aquest objectiu, assegurant una major aportació i presència laical a les seves pàgines.

A partir d'aquest número, i coincidint amb la modificació del títol de la nostra revista, un «equip» de laics s'ha incorporat al nostre consell de redacció, a fi de participar amb els qui ja el constitueixen, en l'esforç encaminat a configurar una nova etapa de la revista.

Com a conseqüència d'això, les realitats rural, obreira, professional, universitària... tindran accés més fàcil a les nostres pàgines per l'aportació del punt de vista pastoral d'aquells qui viuen immersos en els diferents ambients.

No hi podrà mancar tampoc, una visió genuïnament laical sobre la marxa general de l'Església, a partir del context en què ella s'ha de moure i a partir de les situacions en les quals la seva acció a fi de comptes s'ha de fer present.

Perquè avui, el laic que se sent responsable de la part que particularment li correspon en l'esforç per fer avançar l'Església, viu també la mística del seu conjunt. No pot esborrar la visió de la seva història per la influència que veu que exerceix en el present, ni pot des preocupar-se, per exemple, dels corrents que avui la travessen, ni de les estrebades ideològiques que sofreix, perquè constantment viu l'interrogant del seu futur. Per això pateix per tota l'Església, perquè l'esperança que té posada en el fet que vagi avançant en fidelitat al Crist, sap que és un pelegrinatge dolorós, feixuc, de tot el Poble de Déu, del qual se sent membre, amb plena consciència de ciutadania.

Però aquesta presa de consciència, causant immediata de la irrupció dels laics, ha donat peu perquè des del camp clerical, es qualifiqués el temps present, com de «l'hora dels laics». Si això és per a expressar d'alguna manera aquell esdeveniment, val l'expressió; però no val si amb ella es vol donar a entendre que es té consciència d'una nova situació clerical: la de passar a segon terme. Els laics no s'ho creuran. A més, el laic en el fons no ho entén així; i per més que aquell tracte l'ajudi a presumir de laic —cosa que no contribueix gens a una autèntica consciència laical—, les seves actituds per elles mateixes, no responen a aquella afirmació. Ell, com s'ha dit entre nosaltres, en el fons creu que és l'hora de tota l'Església, que és l'hora de posar-hi tots

el coll laics, bisbes, preveres, religiosos. Per això reclama, per això vigila el conjunt, per això està atent a la seva marxa, perquè en el fons —per més que això s'hagi afirmant— no el mou una consciència exclusivista, sinó una consciència de Poble.

I aquesta consciència si se sap interpretar, aprofundint les seves manifestacions, poant a través de la seva morfologia, pot esdevenir un revulsiu que posi en tensió tota l'Església. Perquè, com diu el Concili Vaticà II, amb l'embranchida de tots els seus membres pugui dur millor a terme la seva missió de revitalitzar la terra. I embranzida vol dir velocitat adquirida.

FE I JOVENTUT CATALANA

Tant a l'hora de projectar aquest número de «Quaderns» sobre joventut com a l'hora de realitzar-lo, mai no hem pensat abastar tots els aspectes del tema —no hi trobareu cap aportació sobre els joves de medi obrer, per exemple.

El que oferim, doncs, avui és un inici d'una sèrie de qüestions sobre pastoral de joventut, amb una voluntat de continuïtat, tant per part del consell de la revista, el qual haurà de vetllar perquè no s'ensopeixi la flama, com per part dels lectors, amb les seves experiències, els quals tenen aquestes pàgines obertes —com sempre.

POLSANT LA FE DELS JOVES

L'expressió de «polsar» voldria assenyalar d'entrada que es tracta d'un esforç d'apropament provisional, és a dir, d'un esforç encaminat a detectar les pulsacions i la seva intensitat, en un moment que l'emotivitat i les condicions de l'ambient fan difícil la seva justa apreciació.

Hem desglossat el nostre propòsit en una doble vertent: d'una part hem intentat descriure els elements que entren en el plantejament i en la vivència de la fe dels joves, i de l'altra, hem intentat interrogar-nos sobre el nostre paper en l'esforç d'acompanyar-los en el desvetllament, acceptació i creixement de la seva fe, amb el nostre testimoni. Finalment esbossem algunes línies de treball pastoral amb joves.

Cal advertir que en principi aquest treball havia estat pensat com a taula rodona, però que després ha estat construït com un tot, seguint les qüestions proposades.

ELEMENTS DE CARA A UNA VALORACIÓ

1. *Les condicions estructurals.* Normalment el jove es troba mig perdut en un món que no s'adiu amb les seves aspiracions més profundes i que està ple de contradiccions, sobretot quan el context sociopolític concret és refractari a tot plantejament de fons. L'Església participa de la crisi i de les contradiccions internes. Per això de cara a valorar la motivació, l'activitat i la passivitat de la fe dels joves, cal tenir en compte el conjunt de factors estructurals que hi conflueixen.

2. *Les condicions psicològiques.* Bàsicament la vivència més o menys reflexa de la fe, és una vivència de conflicte respecte al rerafons de la infància i de l'adolescència. Una religió centrada en el precepte dominical i en la confessió (pecat venial? pecat mortal? «infern») ha marcat decisivament l'educació religiosa re-

buda en el món de família-escola o col·legi religiós - catecisme parroquial. Tot plegat ha creat en el jove una cosmovisió religiosa (conjunt d'imatges, sentiments, imperatius ètics) que és la que es posa en marxa quan en una reunió de catequesi de joves hom comença a parlar de Jesucrist, de l'Evangeli, de l'Església... I el pobre «catequista» de torn ha de començar a respondre a una pluja de preguntes «pràctiques» (això és pecat? oi que ja no és obligació anar a missa?...) i guardar per a un altre dia la presentació del Jesús de Natzaret segons l'Evangeli de Sant Marc...

De fet, la majoria de joves deixen de «practicar». Ja no se'ls tornarà a trobar fins que no vinguin a arreglar els papers per a casar-se i, més tard, a demanar els bateigs i les primeres comunions.

Un grup relativament nombrós tolera simplement la coexistència en la seva vida d'aquests dos mons: el religiós-infantil i el personal-real. Assisteixen a missa sense gaires plantejaments. Un tercer grup, minoritari, que es mou entorn de les activitats parroquials (centres d'esplai, colònies, conferències, teatre), si ho demana o si algú l'hi convida, té ocasió de reflexionar sobre la seva fe i d'anar purificant i madurant les imatges, ressorts i registres de la seva religiositat.

3. *El desconeixement total del Déu de la Bíblia.* Desconeixement de la història de la salvació, de Jesucrist com a salvador personal, de l'Església com a comunitat de creients. Quan se'ls demana qui és Déu per a ells, afirmen vagament la creença en un «ésser superior, omnipotent». Jesucrist (si el citen) o simplement és identificat amb Déu o únicament és presentat en el seu aspecte d'home perfecte.

Cal observar en aquest punt que el fet d'estudiar (alguns a ple temps, d'altres seguint cursos nocturns) proporciona elements de crítica racional de la religió, cosa que permet donar un caire més «científic» als plantejaments que, d'altra banda, també trobem en l'ànim dels qui no estudien: «¿no fóra millor que cadascú seguís la pròpia consciència?», «quina diferència hi ha entre el qui creu i el qui no creu?», «com que l'únic que importa és intentar de ser bona persona, per què serveix la fe?» En general, tots aquests dubtes i crítiques són compatibles amb l'assistència a missa i la participació en algun grup de reflexió o acció educa-

tiva. Però també hi ha joves que confessen un ateisme seriós i militant, especialment entre aquells qui fan una carrera universitària.

4. *La indiferència.* O manca de plantejament de la fe. Ni dubtar, ni atacar, sinó simplement ignorar. És el tarannà d'aquesta societat consumista i acrítica. La qüestió del «sentit últim» en la seva versió juvenil, ja no preocupa o almenys es porta tan amagada o és tan anecdòtica que no forma part del gruix vital del jove. «Déu» no apareix a les converses; és difícil fer-se una idea de quina és la situació exacta, de la lluita d'imatges, actituds i cosmovisions que es deu donar en el conscient o en el subconscient del jove.

5. *Neurosi entre fe i vida.* És mantinguda per alguns, i combatuda per altres. És a dir, les realitats Déu, Crist, Església no salven ni empalmen amb les realitats de treball, estudi, família, amics, diversió, compromís, sinó que s'experimenten com a dos mons ben diferents i desvinculats. Aquest és un dels obstacles que deixa fora de combat a «l'apòstol» novell que repetidament s'esforça per aproximar aquests dos mons, presentant la immanència de Déu en les nostres vides.

6. *L'altruisme de curta durada.* Sobretot es dona en aquells qui són més sensibles a l'aspecte actiu de la religió. El descobriment, de cop i amb presses, dels problemes socials porta els elements més joves a descarregar-hi totes les seves energies i generositat. Generalment no comporta un descobriment del «sentit social», i tot queda en una flor que no fa estiu.

7. *L'intel·lectualisme.* És a dir, un enfoc que exagera la dimensió racional de la fe. Per a mantenir la fe es fa com una mena d'apologètica que esterilitza moltes vegades alguns aspectes de la vivència religiosa. Es pot arribar així a una concepció molt «residual» del que és la salvació de Jesucrist.

Elements de caire més constructiu

1. *La redescoberta de nous valors.* En confrontació mental i emotiva amb el rerafons de què parlàvem abans, es va cercant

un altre tipus de religió entorn dels valors nous: la religió de la sinceritat, l'autenticitat, la justícia. L'afirmació de la llibertat personal respecte a la família i a tot tipus d'autoritat, àdhuc l'eclesiàstica, és un punt fonamental de la nova vivència. En aquesta línia d'afirmació personal respecte al rerafons religiós de la infància-adolescència ocupa un lloc especial la visió alliberada de la sexualitat. Encara que sigui un element que neix per «reacció», pot ser un punt de partida constructiu de cara a la redescoberta de la gratuïtat de la fe.

2. *La dimensió de recerca.* Entenem que la maduració de la fe del jove va plenament integrada en la seva maduració global, la qual es caracteritza justament avui per aquest esforç de recerca. Ja hem dit que el context cultural, social i polític, hi juga un paper molt important. És clau en aquesta recerca. La fe se situa o bé com una suprema alienació, o bé com a recerca d'una novetat, d'una gratuïtat, d'un alliberament. És aquí on rau la possibilitat d'un encontre fecund de la fe i les aspiracions més profundes de la vida i l'existència de l'etapa juvenil.

3. *La vivència comunitària.* El grup és «lloc» fonamental per al procés d'acció-reflexió i per a fer ressonar l'anunci de la fe. Es valora molt la «comunió» amb els altres, el fet de compartir, la reflexió conjunta. Topem, però, amb una dificultat real: l'idealisme idíl·lic que dificulta el camí senzill, obert i lent, de formació dels grups comunitaris.

No es vol una fe individualista, i d'altra banda hi ha un cert rebuig de la comunitat parroquial i de l'església jeràrquica (no se'n veu el sentit). No s'hi troben (misses, consells parroquials, etc...) ni s'hi senten vinculats. La vinculació eclesial, volen trobar-la a través de la colla, del grup o de la comunitat, amb gent de la seva edat.

4. *La capacitat d'autocrítica.* Els qui són més realistes o fan camí cap a una comunitat s'adonen sovint que allò mateix que critiquen de «l'Església», es dona també en ells. Aleshores comença un intent de recuperació dels elements de pecat, de no-possessió de tota la veritat, de senzillesa, i de gratuïtat de la relació amb Déu.

5. *La necessitat d'una fe que es projecta.* És a dir, que actua,

que estima en concret, que es compromet. La constatació que els cristians no actuen com haurien de fer-ho, encara els fa veure més clara aquesta necessitat. Es vol ser igual a tothom. Una fe que no separi sinó que agermani amb tots els qui lluiten per un món més just i més fraternal.

6. *L'afany d'anar a l'essencial.* La recerca d'una fe neta, desinteressada (no per al premi), depurada de sentimentalismes. L'esperit crític hi juga un paper purificador. Es busca la llibertat en les relacions amb Déu, i sobretot en l'estil de vida (l'ètica) coherent amb la fe. Hi ha la intuïció que el fonamental és l'amor, el canvi de les estructures, la presència en el procés de canvi del nostre món. No es vol una fe que pugui ser titllada de ritualista.

El nostre paper personal i el nostre testimoni

1. *L'acompanyament en la recerca.* Caldria, però, remarcar que es tracta d'un acompanyament real i no fictici com de qui ja sap la fi i fa veure que no la sap. En aquest sentit potser cal no respondre immediatament a tots els interrogants, sinó anar caminant a poc a poc. La fe és una descoberta constant i cada camí compartit és per a un mateix novetat i fe.

2. *No quedar-se al marge dels grups.* És a dir, no convertir-se purament en conseller individual dels joves. Compartir la vida real d'una colla de gent, tant com sigui possible. Hi ha el risc de quedar desconnectat dels problemes reals amb què es troben els joves. Problemes que si no són compartits, difícilment podrem ajudar a superar.

3. *Preocupació per la totalitat.* L'arrelament d'un prevere en un grup, malgrat sigui d'entrada per la raó específica de la fe, no pot ésser dut a terme sense una preocupació per la totalitat o vivència de la problemàtica complexa dels joves (política, professional, sentimental...). No perquè hom sigui especialista en tots aquests afers, sinó per la convicció de viure una fe arrelada en el context concret de la vida i dins de la mateixa recerca global de la vida.

4. *L'explicitació de la fe.* És important no tenir por d'explicitar la fe quan calgui. Sovint la pròpia vivència personal queda al marge de la vida compartida per una certa modèstia o vergonya d'expressió dels propis sentiments. En aquest sentit serà interessant de trobar una dinàmica de grup que faciliti plantejaments clars, sense donar gat per llebre ni manipular les reunions. **Potser d'entrada cal aclarir objectius i metodologia que ajudin a aquesta explicitació sense sensació d'afegit o d'una hàbil recuperació de la problemàtica cap a la fe.**

5. *Llenguatge entenedor i esforç de realisme.* Cal adaptar-se al nivell de cada grup de joves. Sense cremar etapes; responent als seus desigs i necessitats. Ser molt un d'ells, compartir, oferir, comprendre, estimar. Els joves no busquen tant un tècnic en «qüestions» religioses, com un home amb una experiència religiosa profunda i amb compromís seriós de vida, que els arribi, que els parli el seu propi llenguatge.

El jove té tendència a viure en el seu món (d'estudis, de col·les, de diversió, de feines...), i li costa de ser concret, de ser realista. Una feina és la de vincular molt la seva fe amb el que viuen, amb els problemes i necessitats del seu barri, escola, companys, família. Que la fe sigui un ferment en totes les situacions que viuen.

6. *Franquesa i atenció a la vida.* S'ha de fer franc, no amagar les coses. Possibilitar la participació. Necessiten viure en actiu. Més que anar al davant imposant (impossible avui per la seva sensibilitat), o deixar que les coses vagin fent-se per generació espontània (a la llarga se senten sols, es desanimen, s'esterilitza el potencial de dinamisme que porten els grups) convé treballar les coses amb ells i per a ells, proposar, contrastar, recollir, i fer adonar de tot el que sigui aprofitable.

7. *Testimoni intel·ligible.* Cal que decididament fem tot allò que no fem segons l'Evangeli, tant en la nostra actuació individual o familiar (el nostre tren de vida, la nostra pregària) com en el camp de les estructures.

Hi ha dues realitats a tenir en compte: el camp més estrictament eclesial i el camp més temporal. El *primer*: l'Església, l'hem

de deixar més oberta a fer i desfer allò que veritablement és accidental. No podem fer passar per essencial allò que no ho és. Per això, els joves hi haurien de trobar més possibilitats de fer la «seva» Església, de ser conscients que en són constructors. Aquests punts han de ser concretats tant en el camp del contingut de la fe, és a dir, de les expressions que poden ser susceptibles de canvi, com de la litúrgia, on les celebracions poguessin ser compostades. En resum: l'Església no els ha d'aparèixer com a coaccionadora de la seva llibertat ni bloquejadora del seu esperit creador, sinó com a alliberadora. Cal que hi puguin discutir. El *segon*: un estil de vida i una acció eficaços que incideixin autènticament en el canvi de la societat. El compromís cristià ha de fer possible cada vegada més a tothom l'accés als béns que ens desenrotllen com a veritables homes.

8. *Imaginació i esperit creador*. Acceptar diversos nivells de recerca; acceptar diversos tipus de celebració. Creure seriosament que la fe no és quelcom estàtic, sinó una acció de Déu que crida constantment a l'home a fer un camí d'amor. Això demana un gran contacte amb ells, agilitat per a canviar plans fets, ser-ne amic, per a poder ser eficaç i ajudar a trobar el que la vida i Déu els demana a cada moment.

PER A UN TREBALL PASTORAL AMB JOVES

1. *Planteig missioner*. Cal un planteig missioner, d'evangelització explícita i amb pretensions d'arribar a grups amplis. (Tenim el perill de quedar-nos reduïts al grup dels qui «ja vénen» —activitats paraparroquials.)

2. *Clarificació d'objectius*. Enmig de la dispersió d'activitats catequètiques, litúrgiques i d'organització interna (consells pastorals) s'haurien de tenir clars els objectius que es pretenen a la pastoral dels joves. No es tracta d'«instrumentalitzar» el jovent per completar el quadre de la comunitat i donar-li un to més dinàmic, o perquè siguin els col·laboradors desinteressats en els serveis educacionals de la parròquia.

Es podrien assenyalar com a objectius fonamentals que s'entretreixen l'un amb l'altre:

- a) l'educació en profunditat de la persona,
- b) l'evangelització: trobament amb Crist,
- c) la creació de comunitat de creients,
- d) la cooperació a l'acció transformadora del món i creadora de l'home nou.

3. *Metodologia.* D'acord amb aquests objectius caldrà fer una tria adequada dels mètodes. Sembla que la pedagogia de l'acció ha demostrat fins ara ser força «eficaç»: acció-reflexió-illuminació des de la fe.

Aquesta pedagogia es pot aplicar a diferents nivells; cal un bon sentit pedagògic en l'orientació de les persones i grups a través d'aquests possibles nivells. Es poden assenyalar com a aspectes a tenir en compte:

- a) *El ritme de creixement a base d'objectius parcials:*

—Valorar la dimensió «lúdica» de la vida dels joves (diversió, joc, activitats culturals) amb tot el potencial creador i renovador que conté en relació dialèctica amb la vida d'estudi, treball, compromís.

—Tanmateix, cal vetllar per no quedar-se simplement en el nivell de la diversió per por de plantejar la necessitat de fer un pas endavant. Caldrà que es vagi desenrotllant el sentit crític i reflexiu entorn de la vida del treball, estudi, família, amics, poble, barri, **accions concretes realitzades en grup.**

—Anunci explícit de Crist i informació catequètica oportuna i posada al dia, apuntant sobretot al descobriment de l'acció de Déu en la pròpia vida i despertant la consciència de col·laboració amb ell. Aquesta referència explícita a Jesucrist esdevé necessària per a no confondre la fe amb qualsevol sentiment religiós. Les presentacions, encara no suficientment bandejades, de la persona de Jesucrist (imatges, mites, passions...) fan una gran dificultat per a una interpellació personal. No fer una referència més o menys romàntica de Jesucrist (tal com succeeix massa a *Jesus People*, *Jesus Crist Superstar*...) sinó retrobar el llenguatge actual que presenti la persona de Jesús en el seu valor històric i existencial, com a alliberador total de l'home, alliberament significat en

la seva nova manera de viure com a vencedor de la mort (per la resurrecció-exaltació) i fet present per la comunitat dels creients.

—Desvetllament de militants que es responsabilitzin respecte a la marxa del grup i que es projectin missionerament vers altres.

b) *El ritme de creixement personal*: psicologia de l'adolescent-jove, els passos que exigeix la seva maduració mental i afectiva, el que pot donar de si quant a compromís estable i assumit conscientment, els ingredients d'autocrítica i de crítica de la societat.

c) *El ritme de creixement del grup*: dialèctica caps naturals-resta del grup; perill de desintegrar el grup projectant-lo vers objectius no assumits comunament; nivells de comunicació, etc.

Diguem, per acabar, que ara més que mai cal imaginació, testimoni viu, reflexió crítica per treballar amb els joves. I també per això ara més que mai convé que ens comuniquem les experiències serioses que arreu es van fent. Potser així anirem trobant una pedagogia comuna dins la pluralitat d'enfocs i de grups.

*Per la recollida de dades i la redacció, Josep M. Fisa;
i amb la col·laboració de Xavier Morlans, Salvador Pie,
Joan Enric Vives i Lluís Bonet.*

«Personalment crec que solament la fe planteja les qüestions més essencials per a l'home; però per a poder plantejar aquestes qüestions, l'home necessita fer-se càrrec de tota la seva realitat humana. Doncs bé, aquesta realitat humana és d'ordre biològic, d'ordre afectiu, d'ordre polític, d'ordre social. Em sembla que Déu planteja aquestes preguntes a través de tot això.»

J. P. Bagot

MÓN RURAL, JOVENTUT I FE

Fa uns anys ens atrevíem a parlar dels joves i de la fe amb molta més seguretat que avui: ens semblava tenir clar el que era la fe i com l'havia de viure el jove en els nostres pobles.

Potser fa un temps jo mateix m'hagués vist més en cor d'escriure sense timidesa aquestes ratlles sobre la fe dels joves: em semblava haver entès del tot la seva relació íntima amb el compromís en el món.

Avui m'hi poso amb por. Reconec que em costa. Sento la pobresa de llenguatge, d'aquest llenguatge nou que no hem trobat encara per parlar de la fe, dels sagraments, de la pregària...; pobresa de capacitat creadora de formes més dinàmiques de celebrar i compartir la celebració litúrgica, pobresa sobretot d'experiències de traducció política del misteri de Pasqua. Ens pesa massa tot un passat; ens condiciona inconscientment l'estretor de mires que ens ha estat imposada.

Una realitat humana i pastoral complexa

A mesura que des de diferents angles la mateixa evolució personal t'obliga a fer una crítica a la religió, a mesura que el contacte amb militants no creients et planteja l'originalitat del missatge cristià, a mesura que esdevenis més conscient del grau d'alienació que es dona en el món camperol, et preguntes si hem fet, els militants cristians i els teòlegs, l'esforç suficient per anar a fons, sense por, per purificar el llenguatge de la fe i les estructures religioses que li han donat forma; fins a quin punt ens sentim capacitats per a qüestionar-nos des del més profund aquesta fe que avui hem de viure dins una societat oberta a dues alternatives ben oposades: obertura a una fase superior i més refinada d'un capitalisme tècnic deshumanitzador o obertura a un procés clarament revolucionari de transformació radical de l'estructura social, econò-

mica i política. Aquestes dues alternatives que s'endevinen a l'interior de la mateixa Església.

D'altra banda semblava fins ara que el món rural quedava resguardat dels corrents que bufaven a la gran ciutat. Avui ja no queden racons inaccessibles a la força renovadora d'una societat urgida a avançar per la mateixa naturalesa de les forces que hi juguen. Aquesta pretesa immunitat del món rural, feia pensar a alguns que la pastoral de comarques no exigia ni la profunditat ni la radicalitat dels plantejaments que es feien o es fan en el món obrer, per exemple.

Jo he anat captant i descobrint aquesta complexitat del moment actual en el contacte seguit amb joves militants, alguns creients i altres no, que dins el món rural avui, s'estan plantejant la urgència de sumar-se a l'esforç que es fa pertot arreu en vistes a participar i donar sentit al canvi que es va operant, per evitar que aquest es faci seguint les pautes que permetran de perpetuar l'exploació de la que n'ha estat víctima fins ara la gent del camp com a part del proletariat.

Jo he anat veient com el progrés que viu el món camperol a nivell social, econòmic i polític és tan conflictiu i dramàtic com el que es pot viure en el món obrer, amb la diferència que en el nostre món, poques vegades arriba a manifestar-se violentament a l'exterior.

Quan m'he preguntat a què podia ser deguda aquesta mena de passivitat de l'home rural, m'ha semblat comprendre que no es tractava pas d'una cosa innata. A part del seu aïllament obligat, he comprès el pes i la influència que hi ha pogut tenir la ideologia que se li ha transmès i que en l'home del camp ha fet més impacte i ha estat més eficaç que en altres ambients o sectors. És ben curiós, d'altra part, que l'elogi de l'home rural anava sempre basat en unes «virtuts» religioses que el presentaven com l'home honrat, dòcil, sofer, abnegat, pacient, treballador infatigable, resignat... i de dretes! A través de la família, de l'escola, dels mitjans de comunicació de masses, de les institucions mateixes del poble manipulades pels habituals cacics, s'ha anat gestant la figura de l'home de poble, que ha contribuït a facilitar la imatge bucòlica i pacífica del camp i de la muntanya.

I si això és cert i comprovable en moltes de les nostres zones i comarques catalanes, l'interrogant que jo m'he posat sovint, és el pes i la influència que ha tingut l'Església a configurar aquesta imatge i aquesta concepció de l'home. Els militants més crítics s'ho pregunten també, es demanen qui ha forjat aquest esperit fatalista i resignat del camperol. Si bé és cert que la família i l'escola han tingut sempre un gran pes en el treball educador dels infants i joves, no podem negar la influència fortíssima que hi ha tingut el capellà, que fins fa poc era el *factòtum*, el notable de més força moral a dins del poble.

No ens podrà estranyar que els qui avui treballen per un home nou, més conscient, més solidari, més creador, més subjecte del propi destí, vulguin estroncar totes aquelles fonts que han vehiculat fins avui un home vell i alienat. L'Església, i amb ella la fe, estaria en perill. No ens ha d'estranyar.

Davant una nova realitat i amb una nova psicologia

La fesomia dels nostres pobles va canviant i transformant-se. És un fet comprovat arreu: renovació de maquinària en el treball del camp, noves tècniques de cultius, inversions en explotacions més rendables, incipient industrialització en algunes comarques, nous mitjans de comunicació i de locomoció que donen una **mobilitat dinàmica a persones que troben noves formes de relacions i de comunicació amb la naturalesa i amb l'altra gent**. Tot i acceptant el que això suposa d'avenç, de progrés o de millorament en les condicions de vida social, provoca també noves situacions conflictives i en el fons la nova situació creada serveix per a continuar i perpetuar, amb formes més subtils, l'explotació ja existent tant a nivell socioeconòmic com a nivell ideològic.

Els joves més que ningú viuen aquesta transformació i pateixen conscientment o inconscientment aquesta explotació. Ells saben que no tenen accés als estudis superiors amb la mateixa facilitat que els de ciutat, no tenen la preparació professional que els permeti un treball adequat a les seves aptituds i capacitats. Ens trobem en

els pobles de pagès que als joves no els agrada el treball del camp i els mateixos pares els el desaconsellen, no perquè no l'estimin, sinó perquè han comprovat que no és rendable, que els fruits no són pagats, que els compren el treball de tot l'any a preus d'especulació, que són manipulats per quatre intermediaris que absorbeixen el mercat i la comercialització al major dels productes. Els joves llavors busquen altres sortides professionals que sovint es redueixen a l'entrada en un taller mecànic, al treball a la construcció o al peonatge en una fàbrica dels voltants, començant així una nova forma de sofrir l'explotació que anirà calant en el seu estat d'ànim de mica en mica.

Aquest treball, però, més remunerat, els mitjans propis de locomoció, els permetran una major independència familiar i els anirà creant una manera de ser pròpia, distinta dels propis pares amb **noves influències** exteriors que els donaran una nova psicologia i manera de veure i de viure la vida, que els assemblen cada vegada més als joves d'altres sectors i ambients.

Tres postures davant la vida i davant el fet religiós

Hi ha un nombre creixent de joves que en disposar de diners i de mitjans de locomoció propis, han aconseguit aquesta independència familiar que els ha permès de compensar la duresa d'un horari rígid de treball amb una diversió fàcil i variada hàbilment preparada pel mateix sistema que cada dia guanya nous addictes. Alternen amb la mateixa inèrcia mecànica el treball i l'esplai, tot combinat pels que remenen l'olla des dels centres de poder i de control. *Religiosament* han aconseguit també trencar amb el món vell i antiquat dels pares i beates. De mica en mica han anat prescindint de la «pràctica» dominical, amb cert escàndol inicial per part dels pares que a la llarga s'hi arriben a acostumar com en els altres aspectes. Les seves devocions seran ara la moto, el mini, la *boîte*, les festes, les excursions i la platja. Queden tranquils en comprovar que el fet de deixar d'anar a missa, no els ha portat ni tan sols remordiment. Se senten «alliberats».

Hi ha un segon tipus més inquiet, més mogut. Són els clàssics joves de centre parroquial que han fet d'animadors de les activitats més variades que es puguin fer en el poble. Senten inquietud pels temes actuals, per la justícia, per la llibertat. Coneixen molts fets que passen a la ciutat, fan obres de teatre i cinefòrums, organitzen conferències i concursos populars, es dediquen a la mainada. Són nois que la gent té per molt responsables, i ho són. *A nivell religiós* són els animadors de les celebracions, partidaris de les misses de joventut, segueixen les iniciatives de la parròquia i participen en jornades de joventut, en catequesis d'adults i viuen contents i il·lusionats pel moment actual del món i de l'Església.

En els nostres pobles, no en tots ni molt menys, però sí en algunes comarques més que en altres, en aquelles precisament on s'ha portat un treball més constant de realisme i d'acció, sorgeix un altre tipus de jove, numèricament reduït, però amb molta grapa, amb una pasta que semblava impròpia del món rural, del món de pagès. Joves que han entès el que s'està jugant en aquest procés, en aquest moment de canvi i de transformació profunda dels mecanismes socioeconòmics que condicionen i determinen l'orientació d'aquestes transformacions que es produeixen. Estan polititzats. Han entès que calia participar també des del món rural en aquesta marxa històrica que ens fa subjectes d'un futur que volem radicalment nou. I es mouen, i analitzen, i s'organitzen i es coordinen i actuen, i busquen una unitat entre el seu viure, el seu pensar i la seva acció que dona com a resultat una manera de ser molt coherent. *En el camp de la fe* aquests, que jo considero més lúcids i conscients, més realistes i compromesos, es subdivideixen en dues postures diferents:

Els uns, en aquest procés personal de presa de consciència, han descobert que la religió, a través dels elements o institucions més qualificats ha servit els interessos dels qui han mantingut el poble oprimat, ha servit per a domesticar el poble afavorint i justificant aquest estat de coses. L'anàlisi que a nivell de societat els fa rebutjar el sistema que engendra l'explotació, els porta també a carregar-se amb el mateix paquet, l'Església que ha servit de puntal ideològic d'aquell. I amb l'Església abandonen conscientment la fe. Parlo i dic això pensant en noms concrets de joves

militants que viuen i treballen avui a les comarques de la nostra estimada Catalunya.

Els altres, crítics també i lúcids, la constatació del mateix fet els ha portat a saber distingir el paper històric que ha jugat l'Església en tot el procés dels nostres pobles rurals i en la formació de la consciència de la gent, d'allò que és central i bàsic en el missatge alliberador de la fe en Jesucrist. Aquests, trencant tal vegada en unes formes concretes de vinculació amb l'Església institucional, segueixen avui repensant la seva fe des d'una opció radical que han fet i confessen per cert, que és des d'aquesta radicalitat del seu compromís polític que arriben a comprendre millor el misteri dialèctic de la mort i resurrecció, de la Pasqua de Crist i dels homes.

Aquí, doncs, es troben els joves: en una diversitat de postures davant la vida que donen a la vegada una fesomia variada de creients.

El capellà en el poble

Aquesta realitat que nosaltres hem concretat en el jove, reflecteix una situació que viuen la resta del poble i el món dels adults, amb matisos, que podríem també catalogar amb trets semblats.

Però jo volia parar-me un moment en aquesta persona tan coneguda dins el poble que és el capellà. Jo, que últimament n'he conegut molts i he tingut ocasió de parlar molt francament de tots aquests temes, he tingut en moments donats, el convenciment, en parlar amb algun d'ells, de trobar-me davant una persona que viu en ella mateixa aquesta complexitat de situacions i aquest cert dramatisme que caracteritza la conjuntura que viu el món rural actual. El capellà jove, més conscient del que està passant es pregunta per la raó de ser de la seva presència i del seu mateix ministeri. Sovint sap el que no ha de fer, però ignora i es pregunta pel què i pel com ha de fer-ho. Mal vist per la gent gran que l'acusen de canviar-ho tot, no acaba de ser acceptat pels joves que no l'arriben a veure com un d'ells. Pensat per a un món vell, per a

un passat que se'n va, no encaixa amb el món nou que va apareixer i esdevé signe de contradicció, que comporta un seguit de sofriments que sovint es pateixen en silenci i en la solitud que es fa més punyent en el poble rural.

Recordo un comentari d'uns capellans de fora de Barcelona que em parlaven del fet freqüent d'estada de capellans de la seva diòcesi a la nostra ciutat. Amb comentari irònic em deien: primer vénen a estudiar Pastoral, després estudien Filosofia i Lletres i acaben demanant la secularització. Deixant la ironia cal retenir el fet i anar més enllà d'estadístiques i previsions per a llegir la situació complexa que els ha portat a fer uns passos. El capellà, el jove sobretot, no acaba de veure clar el seu paper i el lloc que li pertoca dins el poble com a persona, com a ciutadà i com a responsable de la pastoral. Els joves li demanen que no es quedi amb el paper d'educador i que sàpiga assumir el de company de camí, que viu, que busca, que creu i arrisca com ells. I d'aquests són pocs els qui es veuen en cor de seguir sense desfer-se d'una colla de traves que en la situació actual els impedeixen d'anar més enllà.

Potser a la llarga la pobresa en nombre i de mica en mica en qualitat dels sacerdots dedicats al món rural, farà desvetllar la consciència dels responsables últims de la pastoral que s'hauran de preguntar per formes noves de presència i d'acció del capellà i veuran la urgència de promoure solucions de futur, si no volen assistir a una lenta extinció del servei ministerial tal com fins avui l'hem concebut.

M'he parat per dir senzillament això i deixar constància d'un problema de molta transcendència, perquè aquesta situació personal dels sacerdots està repercutint en la fe de joves i dels adults dels nostres pobles.

Actituds i enfoc pastorals

Davant d'aquestes situacions que hem explicat abans, provoca des per condicionaments objectius o subjectius diversos, s'endevenen uns enfoc pastorals decidits amb més o menys profunditat.

Ja hem dit, en parlar del capellà, com predomina un to d'incertesa que no sempre es veu des de fora, però que ens molts és ben real en el seu interior.

És cert que sembla que alguns prescindeixen de tot plantejament pastoral. Recordo ara una expressió d'un capellà de Les Garrigues —content del poble el qual també ho està d'ell—, que em deia: «Mira, a l'arribar a X. em vaig trobar amb un poble molt atrassat i miserable. La primera cosa que em vaig proposar va ser ensenyar-los a guanyar pessetes; i ho he aconseguit! Ara els ensenyo a disfrutar-les, que les sàpiguen gastar.» D'una primera alliberació es passava a una nova esclavitud, però el que realment no es feia era construir la comunitat de fe. L'esforç humanitzador del capellà no tenia altra imatge que la que dóna el sistema: fer productors i consumidors. Poc espai pot quedar a la fe en aquesta concepció de l'home que s'endevina sota d'aquest treball.

Altres, pel que es veu i pel que fan, ignoren pràcticament la transformació i el canvi que s'està operant en la vida social, econòmica i cultural que afecta la mateixa consciència humana i religiosa de la gent, dels joves principalment i tot ignorant o prescindint d'aquestes noves realitats, continuen insistint en els principis immutables de sempre, amb les fórmules tradicionals que anys enrera havien pogut comprovar i els «havien donat resultat». L'estil de les celebracions és monòton i aquestes esdevenen sumament avorrides; els joves aviat deixen d'anar-hi. La predicació o catequesi continua essent marcadament moralista i apologètica. El capellà continua portant el control ètic de cada família i persona. La figura del cristià que es dóna en el conjunt vindrà caracteritzada pel compliment dominical i recepció de sagraments, devoció als sants, rosari en família, benedicció de la taula, fidelitat a l'esposa i bona parla.

Un altre enfoc pastoral és portat per aquells qui estan al dia, que són conscients del canvi que s'està operant, però que no han captat el signe que pren aquesta evolució, que no s'han parat a analitzar-lo o a qui no ha interessat d'aprofundir sobre el tema. La pastoral que porten és «modernista», un enfoc mal anomenat «conciliar»; tal vegada fóra millor qualificar-lo de «conciliador». És una pastoral molt intraeclesial en el sentit de renovació del

culte i de la sacramentalització, de dedicació catequètica, de cultiu de l'espiritualitat pròpia de cada estat en grups petits; una pastoral que té en compte el sentit de justícia, de llibertat, de democràcia però sempre des d'un nivell abstracte. Una pastoral d'activitats amb joves, amb promesos, amb matrimonis, amb infants, una pastoral que, dins de l'Església, es nota, fa soroll, però que no acostuma a passar les parets del temple o els envans dels pisos dels responsables de l'«equip».

Un tercer enfoc pastoral, més difícil de portar en els nostres pobles, és el de donar a tot el treball que es fa des de la plataforma Església, un to més missioner, més profètic, més evangelitzador, mirant el món directament, els homes, els seus condicionaments immediats o de fons, mirant en el present el futur que cal construir. Una pastoral que acusa la realitat classista d'una societat que progressa per l'explotació dels uns sobre els altres que són majoria, sobre el poble. Els animadors d'aquesta pastoral han fet una opció clara a favor de la classe oprimida que viu al poble i a la comarca, que treballa al camp o a la petita indústria que «dóna vida» al poble. Aquesta opció comporta una independència visible d'aquells qui mantenen dins el poble el poder econòmic o polític. En la predicació recullen les necessitats, les aspiracions i la lluita que es porta en el poble o més enllà del poble i potencia tots aquells signes de contingut alliberador. Saben traduir les paraules justícia, veritat, llibertat i amor dins el context real de la vida i dels problemes del poble. Són conscients que la unitat i la fraternitat són utopies a què no podem renunciar, però que avui encara no tenim; la realitat que ens toca viure passa per la divisió i l'enfrontament. Amb els contactes personals i de petits grups treuen tota càrrega alienadora on s'ha pogut aprendre la fe i així preparen novament les actituds per a un acolliment ben disposat del missatge. Els joves hi són sensibles i de mica en mica comprenen que la seva fe s'ha d'explicitar a l'interior d'un grup, d'una comunitat on es pugui donar per suposat el compromís dels seus membres en un grau més o menys elevat segons les edats i circumstàncies.

Jo diria que en el nostre món rural es va deixant com antiquada la primera imatge de pastoral que podríem qualificar encara

de «cristiandat» i es va passant lentament a la segona anomenada «conciliadora». En el fons, a darrera de cada una d'elles hi ha una ideologia i cada una d'elles ve a ser l'expressió religiosa d'unes determinades posicions polítiques: de dretes o de centre, feixistes o demòcrata-cristianes, però postures que en el fons no posen en crisi la situació establerta. Els primers la voldran conservar a ultrança, els altres creuran en unes solucions reformistes.

En dir això, expresso una mena de convicció a què he anat arribant de mica en mica, i és que no existeixen enfoc pastorals políticament neutres. I no ho dic amb un to de crítica negativa, sinó que és lògic que, si hem de traduir el missatge a la vida col·lectiva, si pretenem il·luminar la realitat social a la llum de la fe, reflectim conscientment o inconscientment les nostres posicions polítiques concretes. Ho dic perquè l'acusació de pastoral «politzada» s'acostuma a aplicar a la tercera posició quan, de fet, les altres no estan pas marcades per la neutralitat política.

Es donen avui uns signes petits, però esperançadors d'assimilació efectiva d'aquesta tercera actitud pastoral. Una posició que encaixa amb els militants més generosos; una posició, però, que és assumida per pocs capellans, ja que comporta viure aquelles tensions de què parlàvem abans; però es va obrint camí. De vegades en ser rebutjat aquest enfoc per aquells qui antigament controlaven l'acció pastoral, però que ara se senten tocats per la predicació donada la seva situació dins el sistema i dins el poble, en ser rebutjat o contradit, doncs, aquest enfoc, fa que els més conscients hagin de buscar camins nous de trobament cristià i de celebracions més homogènies i més autènticament comunitàries.

Densitat de vida, condició per a una major qualitat de la fe

Personalment penso que ni la pastoral de conservació que mira el passat, ni la pastoral de renovació que només mira el present, podran resistir l'embat de tot un procés que les anirà posant en crisi. A mesura que l'idealisme religiós no tingui cabuda en una societat totalment tecnificada, s'anirà accentuant la crisi de l'es-

tractura eclesiàstica que haurà de pactar amb les noves realitats per poder sobreviure. Però aquesta mena de política de supervivència té molt poc a veure amb l'Evangeli i massa amb l'aparell ideològic de la religió.

D'aquí la urgència de donar una densitat de vida al cristià. Al jove, se l'ha d'ensenyar a viure primer amb intensitat. Ha d'aprendre per la mateixa vida i pel testimoni viscut d'altres companys, a donar una orientació política conscient a la pròpia vida. Per a tot això hi ha uns mitjans apropiats que no són els de la fe, sinó els de l'anàlisi científica de la societat que ajuden a comprendre i a transformar la realitat que es viu. Només quan aquesta praxi comença a donar densitat a la pròpia vida, tindrem quelcom de real per a il·luminar amb la Paraula i compartir en la Celebració dins d'una referència explícita, joiosa i esperançada a Jesucrist.

Apuntant suggeriments

Penso que no és hora ni de tancar els ulls ni de ser triomfalistes. Cal un sa realisme de recerca senzilla i d'intent d'encetar camins nous.

No ens hauria de fer por posar a revisió totes les nostres formes de fer, de concebre la vida cristiana, d'organitzar les nostres parròquies o comunitats i de crear nous lligams de vida comunitària, d'imaginar creativament la figura del capellà que haurà de sorgir de les cendres de la figura actual; és tot plegat que ha de donar peu a una nova imatge d'Església. És fonamental no estar tancats a aquesta novetat que infon l'Esperit a l'Església que sap caminar sense voler instal·lar-se.

No podran decidir la pastoral ni planificar-la els qui no visquin la vida colze a colze amb els qui són cridats a compartir la mateixa fe. La permanència d'una persona «alliberada» en la majoria de parròquies, haurà de ser repensada per la gent més conscient de la base. Aquests, en grups reduïts, han d'anar aprenent a rellegir la vida des de la perspectiva pasqual i han d'aprendre a rellegir l'Evangeli des de la perspectiva del seu compromís col-

lectiu. Reeducats mútuament en les dues coses han d'anar fent camí confrontant amb altres la pròpia experiència, atents sempre a la vida, fidels a la pròpia classe, al poble senzill que clama per l'alliberació total que a la llarga ens és assegurada pel mateix Crist.

Sé que amb el personal que tenim en el nostre món rural això avui és quasi impossible, però també és cert que s'estan posant en marxa una nova consciència i unes noves possibilitats de viure la fe en coherència amb el compromís i la lluita. Cal per això donar pas als qui hi veuen més clar, cal potenciar aquella minoria de joves que hem pogut qualificar d'utòpics, esperançats i profètics per anar ampliant les experiències i les reflexions sobre aquests punts. En aquest sentit considerem, no cal dir-ho, de molta importància el treball dels moviments que uneixen un doble esforç de conscienciació, organització i acció a l'un costat, i de reflexió i aprofundiment de la dimensió cristiana a l'altre.

Acabo remarcant el que avui ja podem comprendre tots: la nostra joventut rural es troba davant els mateixos dilemes que la joventut obrera, la universitària o la joventut de qualsevol ambient: o li oferim l'oportunitat de compartir amb nosaltres la recerca i la marxa cap a aquest estat nou de coses dins una experiència de lluita reivindicativa i política, o quedarà totalment integrada, a la curta o a la llarga, en aquesta societat avassalladora que només valora l'home pel que produeix i pel que consumeix.

En el camp de la pastoral l'interrogant constant que tinc i la preocupació que sento pel treball que en conjunt fa l'Església en el món rural, és de saber si la nostra comprensió i vivència de la fe és prou radical com perquè enlloc no pugui esdevenir ni encobridora del pecat, ni justificadora de l'explotació, ni alienadora dels oprimits.

Josep M. Balcells

UNIVERSITAT I ESGLÉSIA

La universitat avui està vivint un procés de canvi originat pel pas d'una concepció de la realitat pre-crítica cap a una concepció de la realitat marcadament crítica. L'universitari mitjà ha pres consciència clara de la responsabilitat intel·lectual de la persona de cara a la «revisió» del passat, a la visió objectiva del present i a la planificació encertada del futur. Aquesta crisi de consciència és el punt de partida de quelcom de nou que no ens veiem capaços de definir.¹

En aquest breu article voldríem presentar el problema que es debat a l'interior de la universitat, els estímuls psicològics que el condueixen, les motivacions sociològiques que l'han provocat i els primers passos a fer per tal d'actuar en una perspectiva oberta al futur.

El problema

En la crisi universitària intervenen quatre elements: la ciència, la crítica, la praxi i la fase. El problema està a situar en el seu lloc tots els elements que acabem d'esmentar de manera que cada element conservi la seva autonomia i al mateix temps tots plegats puguin situar-se en una interrelació veritable.²

1. Manquen estudis sociològics sobre la Universitat. Solament després d'una fase de reflexió, d'observació metòdica i d'anàlisi científica, hom estaria en condicions de poder començar a opinar sobre el futur de la Universitat, sobre el paper que desenvoluparà la Universitat, a l'interior de l'Església i el que l'Església (entesa com a «Poble de Déu») desenvoluparà a l'interior de la Universitat.

2. Més que definir aquests quatre elements, volem veure com juguen i s'interrelacionen dins l'ambient universitari. La descripció de les característiques d'aquest ambient serà, doncs, la finalitat que ens guiarà en aquest treball.

1. *L'anonimat de la gent.* Fins fa poc l'estament universitari formava una classe social privilegiada. Actualment, per raó de l'augment progressiu del nombre d'estudiants i de la complicació dels programes, i atès que cada dia és més freqüent el nombre d'estudiants que treballen i estudien, i que l'esdevenidor econòmic no és tant segur com en altres temps etc. podem dir que és una classe social pobra. Romanen encara uns sectors hereus de l'universitari típic del passat però sense cap pes específic en la massa universitària, la qual viu immersa en l'anonimat típic d'una classe social marginada.

2. *Un procés de canvi purificador.* La nota més característica de l'ambient universitari és l'ebullició. Això es manifesta amb molta claredat en el fons però molt disfressat en les formes. L'atmosfera efervescent i neguitosa que hom hi troba no significa res més que això. El trencament d'uns mites i la creació d'uns de nous equival a una mobilització generalitzada. La sofisticació, sovint interioritzada, és una mostra que la gent està cansada i que s'agafa a petites seguretats del moment. La contradicció entre una crisi radical de valors d'una banda i l'abundància de judicis categòrics de caire reduccionista de l'altra, fa pensar en el mateix.

La duració llarga d'aquest procés fa que la gent es cansi i adopti actituds mimètiques molt disfressades. Això es pot **comprovar** tant en el fons com en les formes.

En mig d'aquesta efervescència plena de problemes i d'esperances afloren de tant en tant petits redemptors que, oblidant la complexitat del problema, volen simplificar la salvació superant algun aspecte de la realitat. Tenen la seva durada i s'esfumen.

En contrast amb aquests elements, en neixen d'altres amb una capacitat de reflexió i decisió molt madures, que fan la impressió d'haver-se situat en mig de la realitat de la crisi.

La massa de la gent està a l'expectativa, disposada a escoltar la darrera novetat, d'una banda sense massa confiança, però de l'altra amb veritables mostres de trobar quelcom que sembla que se n'ha anat.

3. *La complexitat del problema.* El problema de fons és molt complex perquè realment és ben difícil aglutinar en el jo perso-

nal, tot conservant la pròpia autonomia, els elements constitutius de la crisi —ciència, crítica, praxi i fe.

Aquesta complexitat és agreujada per múltiples causes: la tensió establerta entre la persona i les estructures amb la corresponent interrelació dialèctica; l'abundància d'idees que fluctuen dins l'ambient, la rapidesa amb què en surten de noves, la impossibilitat d'assimilar-les; la gravetat dels problemes concrets que, en definitiva, són els que mouen la persona; la falta de realitzacions pràctiques, la manca de llocs on poder analitzar i aprofundir d'una manera lliure i comunitària el procés dinàmic en què vivim, la manca d'estudis científics globals o particulars del món universitari; la massificació que es produeix a la universitat, la supeditació dels interessos veritablement universitaris a interessos totalment aliens a la universitat i si més no, a criteris de tipus utilitarista; el desprestigi creixent que va assolint la institució universitària; el context familiar i educatiu general...

4. *La foscor davant el futur immediat.* Les actituds de les persones estan molt condicionades per les experiències que han tingut. Les experiències de la gent són de signe frustrant i per això la massa universitària veu el futur molt gris i no creu en cap altre llenguatge que el dels fets. Aquestes experiències estan condicionades per la presència d'institucions enervants i per l'absència d'institucions relaxants.

5. *El fracàs radical de l'educació religiosa.* L'ensenyament de la religió al batxillerat hauria pogut assolir aquests objectius: donar uns coneixements, autènticament culturals, de les fonts del cristianisme, un sentit crític de l'aportació sociocultural del cristianisme a través de la història i una síntesi, feta en un llenguatge actual, dels elements fonamentals de la perspectiva cristiana.

Podem afirmar que ha fracassat en els tres objectius culturals perquè, de fet, la gent ignora massivament les fonts, la història i el llenguatge del cristianisme. No cal parlar de les qüestions frontereres, que són les que veritablement preocupen els joves universitaris.

Podem afirmar clarament que l'Església està absent del problema universitari. Amb això volem dir que l'Església no és agent de canvi a l'interior de la Universitat. Una prova d'aquesta afirmació,

la tenim en el fet que, a nivell d'ambient, la qüestió religiosa, es dóna per superada.

El problema, doncs, és doble: teològic o la presentació d'un llenguatge renovat a l'altura del moment científicocrític, i pràctic o l'encarnació d'aquest llenguatge en unes persones i unes estructures reals i verificables.

Estímuls psicològics

És fàcil de constatar una lluita a l'interior de la **Universitat**, tant a nivell personal com a nivell global; però aquesta lluita respon molt més a la recerca de mètodes que no pas a la recerca d'objectius. El problema no respon principalment a la pregunta «què hem de fer?» sinó a la pregunta «com ho hem de fer?».

Aquesta lluita pot durar molt de temps puix que respon a uns estímuls interiors que s'han desenvolupat molt al costat d'una maduració de la consciència personal. Podem pensar que la lluita durarà el temps que trigui la realització d'aquests estímuls.

L'estímul principal respon a la necessitat d'ésser tinguts en compte per la societat. La gent ha vist que la vida és la pràctica de la realitat per a si mateix, que les preocupacions per les coses rares són inútils però les preocupacions per trobar el lloc dins la comunitat són fonamentals i inevitables.

El creixement de la consciència ha desenvolupat considerablement un altre estímul que podríem definir com l'ansia de domini que mou a arribar al poder. Això es veu molt bé a l'hora d'escollir professió: «La motivació principal de l'elecció professional és el prestigi; ve a continuació el desig de la realització personal; en tercer lloc el sentit d'utilitat social. Mentre el poder no estigui justament repartit la lluita és inevitable.

La sexualitat i la qüestió veritablement religiosa constitueixen el problema interior més profund de l'universitari mitjà. És on aquells quatre elements —la ciència, la crítica, la praxi i la fe— entren en relació conflictiva. Per això podem dir que hi ha un tercer estímul que mou la gent i que podríem definir com el desig

de perpetuar-se com a persona. Paradoxalment aquesta afirmació, que fem a nivell personal, és tan certa com la que hem fet abans quan hem dit que, a nivell d'ambient, la qüestió religiosa es dona per superada.

Aquests tres estímuls es fonamenten en la relació amb els altres. Per això podem dir que el problema fonamental és de relació entre les persones.

La superació del conflicte serà possible quan hom trobi dos elements nous: el **primer** és de caire teòric i consisteix a passar d'un tipus de societat estàtica (amb tot el que l'estaticisme comporta) cap a un tipus de societat dinàmica; el **segon** és de caire radicalment pràctic i consisteix en una maduració real del respecte a la persona humana i en un creixement objectiu de la solidaritat entre les persones i els grups.

El final també pot ser de signe negatiu, si no es troben els elements que manquen, i aleshores es podria donar el cas d'entrar en una fase —sembla que ja hi som— caracteritzada per haver suprimit el sofriment físic però havent augmentat considerablement el dolor intel·lectual i emocional.

Psicològicament caldrà habitar-se a aquest estil conflictiu. Ni l'individualisme ni el comunitarisme no seran suficients. Solament la persona que sigui capaç d'eleva-se amb coneixement, d'aprofundir amb amor i d'arrelar-se cada vegada més a la realitat podrà viure autènticament dins aquesta crisi. En cas contrari sembla que el dolor intel·lectual i emocional seran insuportables. En aquest procés d'adaptació sembla que els grups jugaran un paper molt important.

Motivacions sociològiques

El moviment universitari, al costat d'uns estímuls psicològics, respon també a unes motivacions de caire sociològic.

Hem de situar en primer lloc el creixement de la consciència crítica col·lectiva que d'una banda ha esborrat gairebé del tot les concepcions de la realitat de caire fatalista i de l'altra està puri-

ficant les visions ingènues tot dirigint-les vers una concepció molt més madura i crítica de les coses.

Els problemes socials, polítics i comunitaris vénen a ser com el detonant de la mobilització general. Val a dir que la politització de la Universitat afecta unes minories i, en canvi, és més aviat aparent en la massa. Tanmateix la força d'aquestes minories és prou gran com per influir la massa i disposar d'un pes específic considerable a l'hora de prendre decisions.

A partir dels problemes gremials es descobreixen les contradiccions socials i humanes. Llavors neix un sentiment de lluita que en contacte amb els altres es va desenvolupant, analitzant, comprénent i situant en perspectiva.

En aplicar, doncs, la consciència crítica col·lectiva a la realitat la gent es troba amb uns fets objectius que mouen a fer una revisió del passat, una crítica del present i una planificació nova del futur. No podem perdre de vista que la nota característica de la mentalitat universitària és el desig de realisme. Sovint, però, aquest desig no passa de ser un intent.

Marx, Freud, Russell, Nietzsche i llurs deixebles són els mestres que dirigeixen mentalment aquesta generació. És important tenir-ho molt present a l'hora de copsar el veritable problema universitari. Sense una lectura d'aquests autors no es pot arribar a entendre de debò el que està passant a la universitat.

Primers passos a donar

Si fos possible veure el problema amb perspectiva, seria molt fàcil saber el que cal fer en aquests moments. Ja hem dit al començament, però, que això no és possible puix som dins del laberint. Plantejat, el problema, doncs, podem afirmar que el primer pas a donar és molt clar: estudiar la realitat universitària amb les tècniques científiques que ens proporciona el mètode d'investigació sociològica. Aquesta investigació s'hauria de moure a dos nivells. En primer lloc en un nivell quantitatiu i en segon lloc en un nivell qualitatiu.

Paral·lelament a aquest estudi sociològic hauria d'avançar un estudi teològic que sense perdre de vista les fonts del cristianisme (tal com es plantegen en aquests moments) dediqués un esforç molt gran a la renovació del llenguatge teològic tot contrastant-lo d'una manera especial amb els mestres de la cultura universitària actual.

Les dues seccions de la Facultat de Teologia de Barcelona —esperem que aviat funcionin a l'uníson— haurien de tenir com a uns dels objectius fonamentals aquestes dues tasques. A més a més haurien de fomentar molt la comunicació interdisciplinària a nivell antropològic.

Sense perdre la pròpia identitat, la teologia i la pastoral haurien de vigilar molt en aquests moments i fugir de tota actitud que pugui sonar a narcissista per tal de lluitar al costat dels qui sincerament estiguin a la recerca d'unes pistes de solució. Aquest tipus de treball podria ésser molt fecund.

He sentit comentar moltes vegades que en el procés d'industrialització va iniciar-se la separació entre la perspectiva del món obrer i la de l'Església. Sembla que aquest procés avui es dona a nivell universitari. El pitjor del cas és que molts dels qui abandonen la fe ho fan innocentment, és a dir, d'una manera pre-crítica abans de tenir a mà una sèrie d'elements objectius de decisió: acostament a les fonts, visió de l'aportació històrica del cristianisme i llenguatge i, per tant, contingut de la fe. El tancament dels uns i la indolència dels altres deixa podrir la situació.

Ramon Prat i Pons

VIVÈNCIES I EXPRESSIONS DE FE AL SERVEI MILITAR

Abordar el tema de la «mili» és delicat per raons que s'intueixen. Es pretén, però, que la perspectiva d'aquestes reflexions sigui exclusivament pastoral. Considerem que aquesta aportació —limitada a uns casos concrets— s'ha d'entendre en el marc d'una valoració conjunta de l'experiència viscuda per uns joves. Només així ens sentirem rectament interpretats. Per altra part, segurament radica aquí el seu únic interès. No es tracta de descobrir res de nou, donat que la «mili» és un fet d'àmbit nacional, sinó de comunicar la reflexió que aquesta vivència ens ha suscitat.

Com és viscuda la fe a la «mili»

Les preguntes que presideixen la nostra reflexió es podrien formular així: El jove, inserit en la vida militar, **¿com viu i expressa la seva fe?** quins efectes produeixen sobre la seva fe els condicionaments estructurals? ¿és la «mili» una situació propícia, per a viure, madurar, explicitar, celebrar etc... la fe en Jesucrist?

A l'hora de respondre a aquestes preguntes, cal distingir dues etapes molt diferenciades de la vida del soldat: el campament i el destí. És comprovat que el campament exerceix un efecte molt fort en l'ànim del recluta, i li provoca un **desequilibri que en la majoria dels casos s'anirà suavitzant progressivament**. El destí, per altra part, és pluriforme i integra un efecte més atenuat, però sensiblement més penetrant. El grau de relació personal entre els companys i el de la connexió amb l'exterior (societat, família, treball) pot oscil·lar segons les circumstàncies.

Al campament

Recollim, per començar, una sèrie de fets que deixen entreveure la complexitat dels condicionaments estructurals (sociològics, psicològics, polítics, religiosos) al servei militar:

— En una enquesta efectuada pel *pater* es constata aproximadament: una majoria que «es declara» catòlica; 12, protestants; 6, ateus; 5, «agnòstics» (*ut sic*). Els ateus i agnòstics eren joves de certa cultura.

— En una missa de diumenge (assistència obligatòria) entre 3.000 soldats només un es va posar a part per combregar.

— La missa diària d'un campament de 5.000 reclutes és correguda per unes 8 persones, de les quals, 6 pertanyen a grups eclesials molt marcats.

— La jura de bandera, inclou una missa de 15 minuts, perfectament integrada dins la solemnitat de la cerimònia. 20.000 persones fora del recinte presencien l'espectacle.

— Els qui es quedaren al campament durant una Setmana Santa, es van desplegar per les parròquies veïnes per reafirmar la catolicitat oficial de l'exèrcit i contribuir al «*realce*» de les cerimònies.

— Els insuficients en matèria religiosa havien d'assistir a unes classes anomenades «de recuperació religiosa» on aprenien les oracions i els manaments.

Aquests i molts altres fets que es podrien adduir delaten la incorporació de la dimensió religiosa, amb detriment d'aquesta, a l'estructura militar. També s'hi entreveuen els condicionaments que cohibeixen la consciència dels individus i que d'una manera directa afecten les seves expressions i vivències de fe.

L'estructura militar integra el *pater*, «la missa», «els continguts de fe» i els proporciona als individus per cobrir la seva dimensió religiosa, com un aspecte més del programa d'instrucció. Fora d'aquests moments programats, s'observa en la vida de la milícia, una sensacional indiferència religiosa (a part d'excepcions positives i negatives).

És per tot això que un jove a qui preguntem sobre la vida de fe a la «mili», ens diu: «Caldria veure fins a quin punt es pot parlar de fe. El sentit comunitari, que és en realitat fe, no es dona i, fins i tot, és refusat en la vida militar. Aleshores hom s'enganya en voler aconseguir aquest nivell existencial comunitari, aquest nivell de vivència profunda.»

En interrogar-se per la vivència de la fe en situació militar, cal tenir present la realitat eclesial en el si de la societat espanyola. Comencen la «mili» amb fe, els mateixos que ja en tenien i els continguts i vivències de fe, són inicialment els mateixos. Això és evident.

El que simptomàticament varia són les expressions de la fe i les actituds que des de l'angle de la fe es prenen en el context militar.

És possible, que en acabar la «mili», els continguts i les vivències de la fe hagin evolucionat a causa de la situació viscuda.

Esbós d'una tipologia

A la «mili» es troba el creient que viu una fe personalitzada, crítica. Aquest tipus és escàs, com escàs és en la vida civil. És el tipus d'home conscient, polititzat (el grau de compromís oscil·la molt). La situació d'aquest creient en l'àmbit militar s'assembla a la de l'ateu, que viu una consciència social i política notable. Ambdós, veuen la seva acció molt limitada, per no dir ofegada per l'estructura. La fe madura «cap endins». La situació viscuda interpe·lla constantment la fe. Aquest creient no té gaires possibilitats de compartir la seva fe i menys de celebrar-la. Amb tot, sempre hi ha qui ha aconseguit dur a terme accions molt modestes però significatives:

— Uns xicots s'agrupen per ajudar-se a viure amb profunditat la fe, en la nova situació. El *pater*, els dóna facilitats. Participen en la celebració de la missa. Utilitzen la sagristia com a lloc de reunió. Però han d'anar amb compte per no aixecar sospites del comandament militar.

— Un seminarista no vol participar a la celebració diària de la missa, perquè discrepa de la mentalitat del *pater* i de la forma com és celebrada.

— Un grup de joves d'una companyia, organitza una xerrada sobre «els drets humans».

Però és més freqüent el cas del jove que viu una fe tradicional, generalment procedent del món rural. Donat que aquesta fe potencia la dimensió interior, és més fàcil viure-la prescindint de la realitat exterior. Aquest jove pot anar a la missa del campament i rebre'n un bé. També és propi d'aquest cas, anar a la «mili» amb el temor que la seva fe en surti malmesa; d'aquí que la guardi com un tresor en el més íntim de si mateix.

El militant de «dretes» apareix esporàdicament i fa petites coalicions. Concep la «mili» com a camp de «missió». La «mili» és un temps propici per a l'apostolat. La tècnica consisteix a agafar confiança amb la gent per tal de sermonejar-los i fer-los descobrir Déu o millorar de vida. D'aquest tipus de «milícia», en participa molt sovint el *pater*, que concebeix la «mili» com el moment oportú de canviar de vida, de reflexionar seriosament sobre un mateix i de

retornar a Déu, aprofitant el parèntesi obligat de l'activitat civil, sempre absorbent:

—Un jove d'un grup eclesial molt singular emprèn un apostolat directe, fins i tot organitzant unes xerrades en un cercle d'invitats.

—Un grup de joves vol promoure actes de pietat.

El tipus «majoritari» que impera en la nostra societat no té fe. L'individu que pertany a aquest sector manté una actitud respecte a la religió que oscil·la entre la indiferència i el rebuig. Aquesta actitud es veu afavorida per la situació massiva i despersonalitzada que li toca viure. En l'anonimat d'aquest sector, hi té cabuda: l'anticlericalisme, la indiferència, el sentiment religiós, la superstició i tota la problemàtica que es deriva d'una fe mal integrada. A vegades es constata una certa admiració pels qui viuen la seva fe amb generositat.

Transcrivim a continuació el fragment d'una carta que ens envia un company que fa la «mili» molt lluny de casa nostra. Es tracta d'un intent d'explicació —partint d'una realitat concreta— del comportament del soldat i de les seves connotacions religioses. Aquesta vegada, l'anàlisi detecta els condicionaments d'ordre intern de l'individu:

«Dins de tot aquest ambient difícil, la persona es mou buscant alguna cosa. Això és ben cert! Fa les coses per algun motiu que considera important; en el fons, intenta de trobar-se ell mateix i realitzar-se com a home, però el que aconsegueix és evadir-se d'ell mateix i oblidar-se de la situació amb la qual topa. D'aquí la diària situació alcohòlica de força gent i l'«alliberament» sexual dels quinzencals i sortosos *week-ends*!

»Té alguna referència religiosa tot això? —i no exagero gens. Sí, però més que un sentir religiós diria que és simplement religiositat, o bé resposta a quelcom que s'ha anat trametent a l'interior del mateix ésser de l'home. No s'arriba a transcendir les situacions desprenent-se d'elles en una certa negativitat.

»De fe, no cal parlar-ne! Tothom ha estat instruït catequèticament, però se senten enganyats i decebuts per tota resposta que els ha donat l'Església a través d'aquell capellà concret que només feia que enredar-los! Molts el diumenge abans d'ingressar

a files encara havien anat a missa per satisfer-se ells mateixos davant de l'ambient que els predisposava a aquesta resposta; però enmig de la situació militar trenquen amb tot això i se senten lliures i veritablement encaminats.»

Per últim, cal esmentar com a significativa la postura atea que prové o d'un postulat, o d'un raciocini o d'una simple reacció contra una religió buida i negativa que havien viscut o se'ls havia imposat.

La persona, representant de l'Església, que té la missió de promoure i sostenir la fe dels creients que fan la «mili», és el sacerdot castrense. Vet aquí el retrat que en fa un xicot, que si bé no correspon a la totalitat dels *paters*, s'acosta possiblement a la realitat: «La majoria dels capellans castrenses són molt lluny d'una visió actualitzada de la fe i frenen d'aquesta manera les inquietuds dels nois que se senten responsables de la seva fe i voldrien fer quelcom de positiu. Aquests capellans, gairebé sempre, homes d'alguna edat, marcats per una inèrcia produïda segurament per la rutina d'un horari estipulat, fins els seus més mínims detalls, amb la més carregosa i rígida escrupolositat protocolària, són a més, oficials de l'exèrcit, amb la corresponent graduació, condecoracions, etc... Tot això fa que la gran massa de jovent s'allunyi d'ells ja que sovint veuen en ells un oficial, més que no pas un sacerdot o un amic.»

La nostra intenció ha estat de recollir les constants més significatives que apareixen en el marc definit de la «mili», tenint sempre present que una anàlisi d'aquest tipus, mai no és del tot fidel a la realitat on els elements s'interrelacionen i no es donen en estat pur.

Al destí

Les condicions que acompanyen el destí són molt diferents de les del campament i sempre són més atenuades, de manera que és més possible la comunicació i una profunda relació personal. Abunden les xerrades espontànies sobre els temes fonamentals.

La polaritat dels tipus descrits anteriorment disminueix a causa de la monotonia que, com una paràlisi, afecta tota la vida del quarter. La monotonia, la rutina, la separació dels de casa, la inactivitat, provoquen una crisi que qüestiona de nou l'estructura personal de l'individu.

Sobresurt en aquesta nova situació el tipus de l'aprofitat de la religió. Es tracta de l'individu que cerca els avantatges que pot proporcionar una amistat amb el *pater*, per exemple.

És també freqüent que el soldat inquiet cerqui contactes amb l'exterior per sostenir el tenor de les seves actituds més fones.

Conclusió

Es possible que el balanç general sigui una mica pessimista. Però no cal dir que, davant el fet inqüestionable de la «mili», hom pot prendre una actitud positiva, procurant de treure profit d'una vivència tan peculiar. No ens hem ficat a les implicacions socials i polítiques de la «mili», que són en realitat les qüestions de fons del problema, perquè creiem que no ens pertoca.

¿Es pot concebre, després de tot el que hem vist, un apostolat castrense? Sembla que no. Tot intent d'evangelització o cultiu de la fe dins l'exèrcit, tal com van les coses ara, quedaria automàticament assimilat, condicionat i utilitzat per l'estructura.

Això no obstant, es podria pensar en una postura més autònoma de l'Església, des d'on, recolzada en el principi de llibertat religiosa, li sigui permès d'atendre els seus fidels amb independència.

Malgrat tot, s'ha de valorar —acceptant la seva fragilitat— l'acció positiva que personalment pot dur a terme el sacerdot castrense, amb llibertat d'esperit respecte a l'estructura condicionant.

Uns joves

LA FE I LA NO-FE. ELS JOVES I ELS QUI NO HO SÓN TANT

La seva fe o la nostra? Quina de les dues ens interessa més? O ens interessa, simplement? A quin carro volem fer pujar els joves? ¿La fe és creure que hem interpretat bé el missatge, que l'hem entès i que ho hem fet bé... o creure que les coses poden ser altrament, d'una manera nova, que el demà del món coincideix amb el demà de Déu, projecte tocant projecte?

Perquè de fe, en tenen més els joves que ens estalonen que no pas nosaltres, els homes assenyats.

Entre els joves, i els joves de la nostra petita i closa vall, s'ha posat de moda llançar al rostre dels qui detenen el poder, el saber i l'haver de la nostra societat ben esguerrada, que «no tenen fe». Els joves no han perdut la fe en Déu —n'estic convençut—, sinó en el nostre Déu i en la nostra manca de fe, en la nostra manera d'aturar el procés renovador del món, en les nostres pors i mesquineses.

Em fa tot l'efecte que la impressió que en tenen els joves és que de Déu, ens n'hem apoderat, i llavors el nostre llenguatge i el nostre fervor religiós no els diuen res. Perquè no veuen quina relació hi ha entre això i l'adveniment de l'Home Nou, aquell mateix que nosaltres diem conèixer i ser. Els joves estan desenganyats per la nostra generació; quan diuen que no tenen fe: ens acusen, amb tota la raó, de ser nosaltres els qui no tenim fe. O que creiem només en nosaltres, cosa que deu ser tot el contrari de tenir fe.

Quan nosaltres ens plantegem el problema de l'educació de la fe restem presoners d'uns models que les noves generacions no poden acceptar. ¿Des de quan la fe ha de reduir-se a transmetre unes creences en conflicte palès amb les dades de la ciència? Creure no és saber, sinó esperar. Creure és estar atent per sentir com

un món nou, segons Déu, està a punt de néixer, obra de l'Esperit. La fe no és l'ahir, sinó el demà. Fe no és el món vell, sinó el món nou. Fe no és estar segur, sinó acceptar de somniar contra tota l'evidència del pecat dels homes.

Se'ns diu educadors de la fe. El mot continua essent ambigu: la fe no es pot educar, no es pot transmetre ni heretar. Fe és acceptar de posar-se en camí, de començar a treballar, convençuts que construïm el lloc de l'estatge de Déu aquí i avui. Fe és cridar que per a Déu res no és impossible. Fe és acceptar de donar sense esperar retorn. I Església és ser un grupet d'homes a la bastida del món; que hi ressonin els cants, tot i acceptant de viure en situació de conflicte, l'única capaç d'infantar autèntica germanor.

Per la seva fe, salvar el món: heu ací, el nus del problema. Perquè fe és salvació. I la salvació ha de deixar de rimar amb alienació. Ja són massa els joves que no saben de què els ha de salvar Déu, ni de què els serveix Jesucrist.

Davant d'això, mentre hom és jove creu només en l'home, i quan hom avança en edat es tanca en una fe esotèrica que parla d'una salvació que no salva de res. Risc de l'humanisme, d'un costat. Decepció davant de l'humanisme, de l'altre. Ni en un cas ni en l'altre, ulls i oïdes oberts a la força capgiradora de l'Esperit, que només és de Déu, que ens empeny a capgirar actituds, mentalitats i altres categories que emplen els tractats de psicologia i de sociologia, o de política.

Aixequem la barrera que teniu posada, i els joves diran d'una manera nova que creuen: potser no posant un pedaç nou sobre ordit vell, ni el vi nou en els vells bots.

Educador de la fe. Jo diria, humilment, que els joves tornaran a creure, el dia que els grans els deixin creure. No els digueu el que han de creure: sigueu capaços de creure el que ells creuen. Preneu-los seriosament i torneu-los un Crist que és ben seu. Els joves no poden creure en aquest món que nosaltres hem fet o acceptat a mida: els joves tenen fe en un altre món, el que ells poden, i estan disposats a fer. ¿O potser és que nosaltres no ho creiem, o no hi creiem? Llavors, qui és el qui té fe i el qui no en té?

Genís Samper

COM VALOREM EL PLANTEJAMENT DE LA FE EN ELS JOVES

Donat que el meu contacte personal amb jovent durant els deu anys que porto de ministeri ha estat bastant dispers, em concretaré a parlar dels grups de joves que he seguit més de prop, que són els monitors de Serveis i Moviments infantils d'Església.

Ja sigui d'una manera espontània ja sigui perquè algú provocava conscientment el tema, monitors i monitores parlen, en reunions, en sortides, en vesprades que es fan dia, dels plantejaments personals i comunitaris de la fe.

I què diu la gent? Que la fe comporta una opció personal i un procés; que en les comunitats que tenim no hi ha signes d'autèntica comunió i compromís; que el moralisme i el legalisme s'han de superar; que l'Església s'ha de fer més pobra; que l'Església s'ha de deslligar dels poders civils; que no hi ha autèntica fe sense lluita per l'alliberament de l'home... i, en fi, tota una lletania que havia predicat el mateix Concili i que avui els bisbes d'una manera més explícita en assemblees i documents ens recorden. Dins el clima de llibertat que ofereix la mateixa vida a l'aire lliure, s'estava buscant i dibuixant alhora un nou estil de cristià, si bé, com és normal, amb imprecisions i d'una forma molt desordenada.

La valoració per tant dels plantejaments que fan els monitors els considero molt vàlids i molt necessaris en aquests moments que hem viscut per la seva frescor d'Evangeli.

L'assumpte, en canvi, el veig molt més complex a l'hora de valorar la vivència de fe d'aquests mateixos monitors.

Tipus de cristians

Generalitzant una mica, diria que existeixen com tres tipus de cristians en els nostres Moviments:

—«els qui opinen que per viure la fe s'ha d'arribar a un canvi radical de les estructures eclesials»,

—«els qui diuen que estan en etapa de recerca»,

—«els qui a partir del seu treball de monitors han descobert un camí de fe més comunitari i viu».

El *primer grup*, els qui demanen un canvi radical, són els qui normalment formulen millor els plantejaments de la fe i la renovació a fer. Entre ells i els altres hi ha un problema molt fort de llenguatge, de concepció de la societat, de l'home i de la mateixa Església. Destriar els límits d'aquesta problemàtica i especialment valorar les seves actituds resulta difícil. La seva presència, incòmoda moltes vegades, ha fet sortir d'estancaments, cosa que bé ha valgut la pena. Potser com a contravalor hi veig que amb facilitat la radicalització els porta a un cert aïllament, que els fa distants i inabastables, en un moment que definim el cristià com «l'home per als altres» i com a «germà universal». Tot ell és un fet, com bé sabem, que ha desbordat la vida dels mateixos Moviments i que per entendre'l cal jutjarlo dins el marc general del que passa en l'Església.

Del *segon grup* n'abunden bastants. Molts d'ells provenen de medis familiars d'ambient religiós i que en el fons volen alliberar-se d'una fe tradicional o imposada. Respecte a aquest grup hi ha persones que s'ho prenen molt seriosament i busquen amb profunditat i fan passos vers una autèntica conversió. D'altres, en canvi, el que fan és només guardar la roba. Accepten el nivell de la discussió, assumeixen uns compromisos a la seva mida i no es mouen d'aquest cercle, i així de buscadors es converteixen en instal·lats.

Quant a l'*últim grup* hi ha una cosa a considerar. Bona part d'aquests joves que s'han dedicat a portar grups d'infants s'hi han unit perquè pràcticament no han trobat dins l'Església res gaire més organitzat al seu nivell. I aquest fet obre per mi una pregunta: ¿La fe d'aquests joves no seria avui més adulta i compromesa si aquests monitors haguessin assumit en altres camps responsabilitats diferents? Personalment opino que sí. Més d'una vegada he vist com en la pràctica i la vivència de fe d'un grup de monitors no abastava la problemàtica integral, dels joves. Per exemple: pas

a la universitat, canvi de treball, nou compromís polític o social... Amb tot, em sembla que a nivell de dirigents hi ha molta més consciència d'aquest fenomen i es fan passos per solucionar-ho. Almenys per aquí ho estem intentant i veig que no som pas els únics.

La nostra situació com a educadors de la fe

La primera cosa que considero clau és que els consiliaris dels Serveis i Moviments hem d'estar molt a prop dels monitors. Difícilment educarem si no patim amb ells els seus problemes i no participem amb coratge de les seves aspiracions. I tot això, no com a tàctica pedagògica o de mètode, sinó de cor, amb la senzillesa pròpia dels amics. Aquest saber estar present i amb gratuïtat ens obre a la mútua comunió.

També em penso que ens hauríem de convèncer que en l'educació de la fe dels joves, el valor comunitari hi juga avui un paper decisiu. Cal evitar, per tant, que els capellans ens fem els líders dels joves. N'hem de ser els servidors. En aquest terreny hauríem de valorar molt més la força que té el testimoni de fe dels mateixos joves, que no pas moltes de les paraules que els diem.

I encara assenyalaria un nou aspecte. Els consiliaris hauríem de saber llegir avui la vida dels joves i interpretar el nivell humà i de fe en què estan. Sense aquesta crítica, amb facilitat posem sobre les espatlles dels joves un cristianisme que lluny d'alliberar-los els esclafa i els crema, o, al revés, anem entretenint la gana amb quatre lllaminadures a joves que necessiten la presentació d'un cristianisme adult.

I quant al testimoni subratllaria dos aspectes: el testimoni de joia i el sentit missioner del treball pastoral. A l'arrel de la mateixa fe hi ha la Bona Nova. ¿Com ser testimonis d'aquesta realitat si les paraules i els signes són oposats? En aquests moments hi ha moltes coses que ens ofeguen. Una d'elles, per mi, és la incomunicació que hi ha entre els mateixos educadors de la fe. Això fa que ens hàgim de passar estones aclarint paraules, evitant

susceptibilitats, indagant dintre quin grup estem conceptuats, estudiant i assenyalant heretgies, i mentrestant el nostre treball perd la força missionera que hauria de tenir. Evidentment que hem d'acceptar una varietat de formes que vénen exigides per la pluralitat de situacions. Ara, en una cosa ens hem de trobar tots i és en l'objectiu missioner del nostre treball.

Ramon Oller

MATERIALS SOBRE JOVENTUT

Manera de viure d'un grup de joves

«Notes sobre la manera de viure d'uns grups de nois i noies a Barcelona». Aquest és el títol d'un estudi —que encara no s'ha donat a la publicitat— elaborat per l'Àngels Pasqual, de la Secció de Sociologia de C. E. D. E. C.

Extraiem dos paràgrafs de l'«Orientació del treball»: «Als joves —conjunt d'individus definit, en principi, només pel fet biològic de l'edat— se'ls ve atribuint des de

fa uns anys una importància que no havien tingut mai. Deixant a part l'interès que en això pugui tenir l'economia de mercat, assistim a un ampli debat —més apassionat que objectiu— sobre un fenomen d'àmbit universal, que s'ha convingut a anomenar “rebellió juvenil”. (...) Ara bé, siguem realistes. D'una banda, no hi ha cap identificació automàtica entre joventut i contestació de l'ordre establert. És cert que són els joves els qui, pel fet de no haver establert lligams que els compro-

metin tant amb el sistema social com els adults, són més lliures per a la crítica i per a la rebel·lió. Aquest no-lligam del jove és més acusat en les societats modernes i en les seves classes burgeses, on el jove es manté marginat molt de temps abans d'entrar de ple en la societat adulta. En la punta de la contestació trobem joves, però no tots els joves són contestataris...»

Del jovent en general, se n'ha parlat i escrit molt abundosament; massa. S'ha mitificat la joventut tant per prendre-la com a punt de partida d'una etapa idíl·lica de la història, com per carregar-li la culpa de tots els mals que avui pateix la nostra societat. I això no fa sinó embolicar la troca, i arxivar —evasivament— els problemes que la joventut planteja de fons.

Cal clarificar aquesta qüestió, i els estudis de sociologia poden contribuir-hi força. Aquest que motiva el nostre comentari deu ser sens dubte, dels que es fan al nostre país d'una manera seriosa i que contribueixen a desmitificar i a aclarir les coses.

La hipòtesi del treball, segons ha manifestat la mateixa autora a l'entrevista amb José Martí Gómez i Antoni Ribas («El Correo Catalán», 23-I-73), partia del fet que no hi ha una única joventut: «S'ha tractat sempre la joventut com un tot homogeni i sembla que se la vol presentar com una superació del classisme; la societat de consum amaga unes diferències... i així hem pogut comprovar que el treball realitzat ens

confirmava la hipòtesi; que hi havia tres grups diferenciats de joves; que sobre d'ells pesava l'origen de classe... Amb tot, hem pogut comprovar també que hi ha sectors de la joventut que viuen en l'engany de creure que hi ha una sola, una única joventut; els que potser, parlant pels resultats del treball, s'ho creien més eren els administratius. El xicot obrer sap més qui és i l'estudiant s'adona que hi ha una joventut diferent. En definitiva, doncs, no hi ha una joventut, sinó joves o grups de joves diferenciats.»

S'han entrevistat cent vuitanta joves repartits en els grups escollits: estudiants, empleats i obrers. Cada grup format per trenta nois i trenta noies. Els joves de la mostra havien de complir les condicions que es reclamen per a la validesa científica de les dades.

És clar que es tracta d'una mostra local, de Barcelona, però permet de generalitzar en alguns punts. És a dir, es pot arribar a afirmar, segons l'autora, que l'estudi amb grups d'altres comarques, donarien resultats diferents en detalls, però substancialment donaria el mateix resultat: no hi ha una joventut en bloc, sinó grups de joves diferenciats.

Evidentment no podem fer un resum de l'estudi. Haurem d'esperar que pugui arribar a les llibreries. Potser aleshores serà un bon moment per a debatre la interpretació d'algunes dades. I esperem també que estudis com aquest siguin un «treball habitual» entre nosaltres.

Pel desembre del 1970, fa poc més de dos anys, la revista que edita l'ICESB dedicava un número especial a la crisi de la fe en la joventut. Un tema difícil per a tractar-lo amb la seriositat que mereix. Cal dir tot seguit que l'enfoc, les anàlisis i les reflexions que hi són expressats aconseguixen el seu objectiu: aclarir aquest problema i fer-ne prendre consciència.

Que la versió catalana d'aquest número estigui exhaurida des de fa temps indica l'acollida que ha tingut. El fet que ara el comentem aquí vol ser una crida a no oblidar aquest esforç de reflexió (val a dir que no ens en sobren) concretament ara que reflexionem el nostre treball pastoral en ambient de joventut.

El tema queda desglossat com segueix: Joan Gomis emmarca el problema dins l'estat de crisi general, i es pronuncia per la recerca dels fonaments. Ramon M. Nogués reflexiona sobre l'actitud dels pares creients davant els fills que deixen la fe cristiana. Josep M. Rovira analitza els elements que entren a la crisi actual de la fe dels joves. Segueix un treball de conjunt sobre la transmissió de la fe, i, finalment, les reflexions pedagògiques de J. P. Bagot, remarcant els canvis que s'han esdevingut aquests darrers anys (data clau: maig 68), i que demanen un enfoc radicalment nou en aquest camp.

No és una revista gaire coneguda entre nosaltres i no perquè no ho mereixi. L'edita la Secció de Pastoral de l'Institut Calasanc de Ciències de l'Educació (I.C.C.E.) de Madrid. És una revista manejable amb una orientació actual, tant des del punt de la pedagogia com de l'Església. I és pràctica. El seu esquema combina perfectament aquestes dues vertents: aclarir els objectius pastorals i pedagògics, i facilitar experiències i materials pràctics concrets, ben triats.

El número de desembre passat ofería un índex molt ben elaborat, tant de temes en general com de textos, el qual remet al treball de la revista d'aquests tres darrers anys. Una eina excel·lent per a preparar temes o sessions de treball a diferents nivells. Potser cal advertir d'una dificultat lleu: que es fa necessari un esforç per assimilar el servei de la revista a les necessitats concretes de cada lloc i ambient. És a dir, que sobretot pel que fa als materials pràctics, s'imposa l'adaptació. Aquest deu ser l'art del qui fa un treball pedagògic i pastoral.

Materials pràctics

I parlant de materials pràctics insistim en una altra publicació d'I.C.C.E., les «Selecciones de

Pastoral Juvenil». Fins ara han aparegut nou «dossiers». Alguns d'ells estan exhaurits. Els tres darrers estan dedicats respectivament a grups i moviments juvenils (núm. 7); Paraula de Déu i joventut (núm. 8); i sentit de la condició humana (núm. 9). Creiem especialment reeixit aquest últim, el qual, en el tercer apartat recull aquests temes: cap a una estructura íntima social; l'home davant un món en desenvolupament; els drets de l'home en la societat (mim); la llibertat humana; l'home i la societat (disc-fòrum); l'home a la llum del Vaticà II; alguns punts de l'*Octogessima adveniens*; l'atenció a la realitat social, condició d'un veritable compromís; responsabilitat humana i acció política; crítica i expressió sobre l'educació; la vida en la comunitat política; l'home i el progrés dels pobles.

Podem parlar també d'alguns esforços, més de casa nostra, que s'han anat fent per tal de proporcionar materials aptes per a celebracions paralitúrgiques —per a dir-ho d'alguna manera— amb grups d'adolescents i joves. Per exemple els «muntatges» que l'equip Nabí

prepara per Nadal i per Pasqua des de fa tres anys. Els temes que s'han tractat fins ara entorn de Nadal: la pobresa, la comunicació i la marginació. I entorn de Pasqua: la llibertat, l'esperança i, aquest any, la comunitat. Cada tema vol tenir un esquema pedagògic. Els elements expressius són diversos: la cançó, el diàleg, representació, poesia... i tot allò que els qui se serveixin d'aquest material creguin convenient per tal d'enriquir-lo i adaptar-lo.

En aquesta mateixa línia cal comptar amb la selecció de textos que «Missa Jove», del Centre Escolapi de Pastoral, ofereix en les seves trameses habituals; els suggeriments i materials que forneix «Missa Dominical», del CPL; potser aviat un «recull» que editarà el Servei de Catequesi; i finalment, de cara als més joves, la possibilitat de fer servir els mitjans audiovisuals amb les col·leccions de diapositives que curiosament ha recollit J. Vilarrubias i que es poden combinar de cara a temes diversos. Tot plegat són instruments prou vàlids de cara a ajudar l'expressió de la fe dels joves.

J. M. F.

EXTRAORDINARI: «MARY D'OUS», DELS JOGLARS

Als últims números, 22 i 23, de «Quaderns de Pastoral» vaig tenir ocasió de fer un toc d'alerta sobre l'anunciat espectacle d'Els Joglars, al teatre Capsa: *Mary d'Ous*. Ara, havent-lo vist, tinc el gran goig de llançar les campanes al vol.

A mi, em sembla que si passés-sim pel sedàs les activitats teatrals barcelonines dels darrers vuit o deu anys, números rodons, ens quedaria principalment això: Living Theatre amb l'*Antígona* de Bertolt Brecht, *Ronda de mort*

a *Sinera* de Salvador Espriu i direcció de Ricard Salvat, el Piccolo Teatro de Milà amb l'*Arlequí, criat de dos amos* de Goldoni, direcció de Giorgio Strehler, el conjunt de teatre presentat pel grup d'Estudis Teatrals d'Horta dirigit per Josep Montanyès i, ara i nogensmenys, *Mary d'Ous* d'Els Joglars.

Amb *Mary d'Ous* ens trobem davant un espectacle intel·ligent i rigorós. Intel·ligent, perquè és una vàlida invenció total dels Joglars; rigorós, perquè és extremadament

exacte. Intentaré de comentar seguidament aquestes afirmacions.

Els Joglars, aquesta vegada, s'han proposat de fer un espectacle unitari, és a dir, sense diferents *skechts*, i han trenat tota una acció des del principi fins a la fi. No hi ha pròpiament, doncs, unes successives etapes de plantejament, de desenrotllament ni de desenllaç. Hi ha, ve-t'ho aquí, una acció constant i específica dels actors-autors encaminada sempre a construir, amb els màxims perfils que els són possibles i a partir del títol inicial: *Mary d'Ous*, una total i coherent situació teatral.

Encara que l'espectacle es subtitula «Variacions sobre dos temes» i aquests dos temes poden ser entesos com la vida conjugal i la vida pública, a mi em sembla que només n'hi ha un, de tema, a *Mary d'Ous*: la vida immediata. I una sola variació, encara que continuada feta procés: la caricaturització del tema. Aquest únic i continuat procés de caricaturització és tota l'obra.

Així com un caricaturista, al llarg del seu treball, insisteix sobre diferents aspectes d'allò que caricaturitza, en toca d'altres de passada, retorna sobre els que li semblen interessants, corregeix algunes primeres apreciacions que després li semblen perfectibles, insisteix sobre aquells trets que creu significatius i els subratlla i, finalment, dona l'obra per acabada, així mateix han fet Els Joglars a *Mary d'Ous*. I això és genuïnament teatre: una acció

que uns homes i unes dones de carn i ossos laboriosament precisen i teixeixen, amb la força expressiva de l'artista i amb la seguretat de l'artesà, ara i aquí, davant l'espectador.

La vida immediata, elevada a obra d'art per un incisiu humor que sap afrontar amb valentia els clixés quotidians i transformarlos en plaer estètic i comunicació intensa, això és *Mary d'Ous*.

Els Joglars, doncs, ens diuen que aquesta vida és un joc d'ous.

Notable: «El senyor Púntila i el seu criat Matti»

Al teatre Don Juan, Alejandro Ulloa ens ha sorprès, d'entrada, amb la representació d'aquesta obra de Bertolt Brecht. Dic d'entrada, perquè ben mirat no ens hauríem d'haver sorprès gens. Al cap i a la fi, en el migrat panorama teatral barceloní dels anys 45-50 —també amb números rodons— Alejandro Ulloa era l'únic que oferia Shakespeare des dels escenaris comercials. Cal, doncs, aprofitar l'ocasió per a agrair l'aportació que Alejandro Ulloa ha fet als espectadors de llavors i als d'ara.

Perquè ara amb *El senyor Púntila i el seu criat Matti*, obra traduïda a la llengua castellana per José M.ª Carandell i adaptada per Lauro Olmo, Alejandro Ulloa serveix també bon teatre. Es tracta d'una obra divertida i punyent alhora.

Bertolt Brecht, que dit sigui de passada, entre nosaltres ha tingut uns portantveus excessivament tendenciosos als quals ha seduït el valor humà de Brecht, en tant que home de teatre enrolat políticament, i, potser per això, n'han exagerat la importància de les seves obres per representar i dissimular el llast tediós del seu reiterant anecdotisme, ofereix amb *El senyor Púntila i el seu criat Matti* una de les obres més eixerides i contundents que aquí, a la nostra latitud, he pogut veure muntar. (Entre parèntesi: cal recordar, també, per apaiar-la a aquest nivell, *Un home és un home*.)

A *El senyor Púntila i el seu criat Matti* l'enfilall d'escenes que contenen un mateix advertiment a fi de ben reblar el clau, característic del teatre de Brecht i que compta amb l'il·lustre antecedent, a la baixa Edat Mitjana, de les danses o *representations* de la mort, ve acolorit d'un humor eficaçment àcid i emmarcat dins el pintoresquisme del món pagès d'una dolça i brutal Finlàndia. La moralitat de l'obra no pot ser més clara i dura: ens diu Bertolt Brecht que els amos i els subordinats no poden pas ser amics.

Quant a la representació de l'obra, cal consignar l'excel·lent interpretació d'Alejandro Ulloa —facilitada, però, pel fet que el personatge que representa és un tipus teatral genèric: l'embriac—, ben contrapesada per la sobrietat d'Agustín González. L'escenografia i els figurins de Fabià Puig-

server són una sàvia resposta a les dificultats que planteja el petit escenari del Don Juan. La resta dels actors, discrets i, alguns, molt fluixos. Perfectible l'audició de la música de Paul Dessau que il·lustra l'obra. Eficient la direcció de Francesc NeHo.

Altres comentaris

1. Al Colisèum, convertit transitòriament en teatre, *Yerma* de Federico García Lorca, segons la direcció de Víctor García. Companyia de Núria Espert. Hem d'agrair a Núria Espert que sempre ens presenti obres d'interès. I hem de xiular i picar de peus a Víctor García perquè ha concebut *Yerma* amb el mateix criteri que va concebre *Les criades*. Com si Federico García Lorca i Jean Genet fossin germans bessons monovitel·lins. Per a comble, el poder de la publicitat ha convertit aquest espectacle en un fabulós enganyapagesos, amb cues d'hoia i mitja per a comprar les entrades. *Sic transiit gloria mundi*.

2. Al cinema Montecarlo, la pel·lícula *El cas Mattei* de Francesco Rosi. Una obra d'un mestre del cinema d'avui a la recerca de la veritat. No veure-la, greu omisió.

3. Dos bons records: Al cinema Arcàdia, la pel·lícula *El procés de Verona*, de Carlo Lizzani, una lúcida i emocionant lliçó de la història que ens és pròxima.

Al teatre Moratín, dues úniques representacions de l'obra *L'alfabeto de i villani*, recull de diversos textos paduans i venecians dels segles XV i XVI, per la companyia del Teatro a l'Avogaria de Venècia, dirigida per Giovanni Poli: una demostració de la potèn-

cia teatral de la paraula literària... i de la intel·ligència de Giovanni Poli i els seus actors (l'última escena de la primera part, una *clownerie* elevada a obra d'art; l'última de la segona part, la paraula transformada en acció).

Joan Argenté

4 VENTS

Barcelona: una interrupció inoportuna

El dia 2 de febrer es difonia la notícia que el doctor Jubany era creat cardenal. Pocs dies abans s'havia fet públic, també, el seu ingrés en una clínica, a causa d'un despreniment de retina. S'imposava, doncs, una observació i, possiblement, una intervenció quirúrgica.

El cardenalat, val a dir-ho, no ha produït pas l'entusiasme d'altres temps. Els barcelonins, ben cert, aprecien el gest de confiança del Papa envers el seu Arquebisbe i d'estimació de Barcelona,

que aquesta designació expressa. Però no deixen d'observar que, en l'etapa de les «conferències episcopals», el col·legi dels «prínceps de l'Església» —per dir-ho a la manera clàssica— fa figura de romanalla d'una època que ja no és la nostra... Hom es pregunta: ¿els òrgans nous que l'Església va creant, no haurien d'anar substituint els anteriors? ¿No es presta a duplicitats entrebancadores, el fet de sobreposar els consells presbiterals als capítols catedrallics, el sínode i les conferències epis-

copals al col·legi cardenalici? Tornant al nostre tema, també hem sentit alguna lamentació —barcelonina i no barcelonina— pel cardenalat que no ha vingut a Tarraгона...

La malaltia del doctor Jubany, arribada en el moment crític de complir-se quinze mesos de la seva vinguda a Barcelona, ha creat un parèntesi que fa palesa la fragilitat de la nostra situació diocesana. Tot i el clima de distensió i d'esperança suscitat, l'organització diocesana resta pràcticament intacta. Era ara que el Consell Presbiteral començava, sota la direcció de l'Arquebisbe, la seva ac-

tuació. Hi havia en curs una nova «zonificació» de la Diòcesi. Malalt el doctor Jubany, s'ha produït la paralització.

Mentrestant l'Arquebisbe ha estat operat satisfactòriament, si bé no es diu encara quan es podrà reintegrar a la seva tasca. Desitgem que sigui ben aviat, per a bé del doctor Jubany i a fi que la nostra situació diocesana es regularitzi. Hi ha tasques que només el bisbe pot fer, com és la creació d'uns òrgans d'acció pastoral ben travats, que permetin un treball profitós en la normalitat, i la continuïtat indispensable en les possibles temporades d'emergència.

Des de Girona, amb l'esperança mig perduda

I el bisbe nou no arriba, malgrat tots els rumors. «Ara sí: dimecres segur que surt», et diuen. I passa el dimecres, el dijous, el dissabte... i res. Creieu-me que ja tothom n'està ben tip! Des del vicari general fins al sagristà del veïnat de Salt, o el campaner de Madremanya.

I, pel que hem llegit al nostre full parroquial fins els de Xile reben les conseqüències d'aquesta estranya situació. Un missioner gironí escriu que els seus fidels li pregunten: «*Padresito...*

¿Qué pasa en España? ¿Todavía la Iglesia depende del Gobierno para nombrar sus obispos?» I és que avui dia tot se sap i els problemes d'ací són problemes d'allí i més enllà.

L'únic que ja no se'n preocupa és el meu barber i la resta de la majoria silenciosa. Al principi, cada vegada que em posava sota les seves tisores, em preguntava invariablement: «Què, mossèn! Qui serà el nou bisbe?» Ara, ja fa temps que em pregunta què farà el Barça el diumenge.

Una enquesta allisonadora, però probablement inútil

Entretant la gent va fent el seu camí, la viu-viu. Últimament una notícia ha despertat cert interès. La Secretaria Tècnica de Pastoral del Bisbat (quin títol!) ha publicat els resultats de l'enquesta realitzada per ISPA a Girona sobre què pensen els «missaires» dels problemes actuals de l'Església. Hi és gairebé tot, des de «per què van al temple», fins «per què donen tan poc a la bacina...»

L'enquesta és realment allisonadora. Les dates que ofereix podrien ser un punt de partida fantàstic per a una nova etapa de pastoral eficaç i realista. Però, ca! Tots hem vist passar per dant dels nostres ulls enquestes anteriors (1967) i estudis ben fets (els de mossèn Tort, Montal i Cia.) i poca cosa s'ha arreglat.

Ara, encara menys. Els mateixos rectors de Girona, els qui hi haurien d'estar més interessats, se la miren amb ulls de compassió com a mínim. Un d'ells, fa pocs dies, volia posar un lletreret a la porta dient que tancava per manca de capellans que l'ajudesin...

I, encara menys, per una altra raó. Els problemes ja no admeten solucions a nivell purament diocesà. Avui els problemes s'han de resoldre a nivell universal. Per exemple, què en farem ací de predicar el «pluralisme», els drets de la persona, la dignitat i la llibertat d'opinió, etc, si després els diaris ens parlen de casos com

el del jesuïta, pare Díez-Alegria, «atropellat» a les barbes del Vaticà mateix? Jo no sé si això afecta el poble de Déu que habita la plana de Vic, o les valls de l'Urgell. Jo us puc dir que això afecta seriosament molts sacerdots i laics d'aquestes terres gironines, que són des de fa segles, «la porta d'Europa». Avui ja no hi ha fronteres per als problemes i les seves solucions. O ho arreglem tot de dalt a baix, o no cal perdre temps traient la pols a quatre trastos vells.

Entre el «carquisme» i el «pluralisme»

Bé. I anem a veure què diuen els nostres «missaires», enquestats un diumenge de primavera.

En primer lloc, resulta que els practicants, per ací, suposen el 39 per cent. Aquesta xifra és enganyadora. Precisament fa poc temps la mateixa Secretaria Tècnica de Pastoral ens deia que els «missaires» havien passat del 36 % l'any 1967, al 28 % l'any 1971. ¿Com s'explica, doncs, que ara ens surti amb el 39 per cent? És que a Girona cada vegada va més gent a missa? I ca! El que ha passat és que en aquesta última enquesta han descomptat el 20 % de la població total per creure que té menys de set anys i per tant no cau sota el precepte.

I aclarit aquest punt, repassem algunes de les preguntes i les seves corresponents respostes. Per exemple, l'enquesta pregunta-

va quina era la professió dels participants a la missa. I l'enquesta ens diu que la majoria pertanyen a la «classe mitja»: comerciants, empleats, funcionaris, petits industrials... I només un 6 % es manifesta obrer. Llamps! ¿No és l'Església la continuadora de l'obra d'aquell que va dir que havia vingut a «evangelitzar els pobres»? A Girona almenys en aquest moment, ben poca cosa d'això, per no dir res de res. Un sis per cent dels qui van a missa són obrers... ¿Compteu la quantitat fabulosa que no hi posa un peu si no és quan bateja, o quan es casa, o quan es mor? Serà que l'obra que hem continuat és una altra? Una altra resposta remarcable és la que fa referència al treball dels sacerdots. Ja veieu quin cas! Els fidels gironins no volen que treballin en altres feines fora de les estrictament sacerdotals: 48 %. Si algun està entestat a fer quelcom més, el màxim que li tole- ren és que doni classes, o investi- gui... De treballs manuals, no- més un 20 % ho permetrien. En aquest punt són «carques» com qui més.

En canvi, respecte al celibat, succeeix tot el contrari. No és allò de «viva la Pepa», però gai- rebé. Fixeu-vos que un 48'4 % diu que s'ha de treure la llei del ce- libat obligatori. I un 13 % fins s'atreveix a demanar que tots els capellans es casin. Pobres major- domes! Només un 31'2 per cent creu que convé conservar l'ac- tual sistema. I sobre els sacerdots que han abandonat el ministe- ri l'opinió és igualment liberal.

Fixeu-vos: un 39'3 % diuen que han fet bé, si ha estat per raons de consciència, un 38 % diu que també si és que els faltava voca- ció. Només un 9'3 % opina que havien d'aguantar com fos... En aquesta matèria, doncs, els giro- nins de missa dominical resulten d'allò més pluralistes i avançats. ¿Serà que ja s'han acostumat a aquestes «notícies»?

I ens diuen que prediquem bastant bé

Aquest *piropo* sí que no se l'es- peraven ni els més optimistes. Re- sulta que els oients de les homi- lies dominicals opinen en un 53'8 per cent, que estan bé, tal com es fan. És clar que hi ha un 16'7 per cent que les troba irreals i un 5 % massa llargues, però, en conjunt, la crítica no podia ser més fava- rable. Algun maliciós ha dit que era perquè la majoria s'adorm i no senten el que diem...

Els temes que ens demanen es- pecialment són els de l'amor i la generositat. En canvi, tenen poca sortida els sermons sobre el sa- crifici, l'austeritat o la perversió dels costums. Deu ser perquè d'ai- xò ja n'havien sentit a parlar molt temps enrera.

Per últim, val la pena remarcar que els seglars manifesten poquí- sim interès per intervenir en els diferents assumptes eclesials. Per exemple, un tant per cent molt crescut —entre el 40 i el 50 %— no contesta les preguntes sobre si ells haurien d'intervenir en la pre-

dicació, o en l'administració de la comunió, o en l'economia parroquial, o en les campanyes apostòliques. Per què aquest silenci? Fugen de fam i de feina? O és que no estan encara prou promociionats per entendre i assumir aquestes tasques?

L'únic punt que veuen clar és la necessitat de ser ells, i no l'Estat, el qui sostingui econòmicament el clergat. Menys mal! Això ofereix una bona garantia per al futur.

Perills i urgències

L'enquesta realitzada sota la direcció del doctor Rogeli Duocastella presenta al final uns quants perills per a la pastoral gironina, i unes tasques urgents que cal emprendre tot seguit.

Entre els perills s'assenyalen aquests:

1. S'exasperen les lluites entre immobilitistes i progressistes. La gran massa silenciosa que no està gaire al cas del que es discuteix anirà defallint per envelliment i desapareixerà.

2. Els capellans es faran cada dia més vells, és a dir, el terme mitjà d'edat recularà ràpidament. Motius: se'n fan poquíssims, n'abandonen molts. Els qui ara es troben entre els 40 i els 50 anys hauran d'aguantar el pes de la comunitat gironina en el futur. S'aniran envellint i, amb ells, s'envellirà necessàriament tota la pastoral... Quin pervindre més gloriós que ens espera, Senyor! És el que deia un, no fa gaire: «No aneu de

pressa a demanar càrrecs... D'ací a poc temps serà el bisbe qui ens haurà de fer una instància per veure si acceptem la catedral.»

3. L'esperança desmesurada que alguns posen en el futur bisbe els enfonsarà més en comprovar que aquest tampoc no podrà arreglar-ho tot, ni molt menys. En aquest aspecte he sentit sacerdots i laics que comentaven: «En part, tant de bo que ens vingues en Guerra; així sortiríem de dubtes d'una vegada. Hi hauria cua al palau per dir-li: Passi-ho bé! Ja ens trobarem al calderó.»

Entre les urgències, l'enquesta presenta aquestes:

1. Una «reflexió conjunta, llarga i pacient sobre els fets constats i d'altres que després s'hauria d'aconseguir conèixer. Aquesta reflexió hauria d'ésser sistematitzada i estructurada en la seva manera de produir-se» (*sic*). ¿Recordeu que he posat per títol allò d'una enquesta «tan alligadora com inútil»? Doncs, ací en teniu una altra justificació. Alligadora, evidentment ho és, però d'inútil, també. Perquè, aquesta reflexió conjunta, llarga i pacient no hi ha qui l'aconsegueixi. M'hi jugo els pocs cabells que em queden després d'haver vist el que s'ha fet amb estudis anteriors i enquestes similars. Però vegem encara quines són les altres urgències.

2. Preparació de les homilies dominicals amb participació periòdica del públic. Això és més factible encara que la mateixa enquesta reconeix que «és un llarg camí a recórrer».

3. Revisió de l'exercici de la beneficència i de la caritat per l'església diocesana. Sobre aquesta matèria jo no puc opinar perquè no hi entenc gaire res. Sé que les Conferències de Sant Vicenç i el FAC van perdent entusiasme. I també sé que Càritas és encara l'organització més eficaç, però amb els seus «contestataris» de torn. Si l'enquesta diu que s'han de revisar, els seus directors veuran com fer-ho.

I fins un altre dia, si a Déu plau!

Plego perquè una vegada més tot el que acabo d'escriure em recorda allò del «mes de Maria»: «Tot és horror en aquest exemple... Ni menció es fa en ell de la Mare de Déu.» Bé, doncs perquè no sigui tot horror, faig menció expressa de la Verge i també de Nostre Senyor: que Ells hi facin més que nosaltres! Amén!

Pere Madrenys

Lleida: catequesi i participació dels laics a la pastoral

A l'estiu passat i mentre es procedia a la votació de candidats per a l'elecció dels arxiprestos i dels delegats pastorals de Zona es donà a tots els sacerdots que treballen en la pastoral un qüestionari de cara a iniciar el nou curs amb algun programa concret en el que tots haguessin col·laborat.

Les preguntes del Qüestionari eren:

1. Quina importància donava cadascú als temes: *La catequesi* (tant d'infants com d'adults) i *la incorporació dels laics a l'acció de l'Església*.

2. Exposició breu de les expe-

riències pròpies i informació d'altres indrets on s'haguessin fet també accions interessants sobre aquestes qüestions tot demanant també que es digués la forma d'organitzar la pastoral sobre aquests temes, tant a nivell parroquial i arxiprestal com diocesà.

3. Altres temes o objectius que es creguessin importants per al curs proper.

4. Sugerències per a millorar els recessos mensuals dels sacerdots.

D'entre els 160 sacerdots interrogats només es van rebre 16 respostes. I si tenim en compte que

dos o tres d'elles eren signades en grup, hem de concloure que tot just arribaven a 25 els sacerdots que es van interessar per aquests temes tan fonamentals de la pastoral avui. ¿Com s'explica aquest desinterès? ¿Hem de parlar d'apatia, de poques ganes de treballar, de pessimisme, de cansament...? ¿o també d'inconformisme i recel de les persones i del mètode emprat en l'enquesta proposada? No ho sabria definir exactament, però, mirant com van les coses i com són les persones al nostre bisbat, crec que totes aquestes coses es poden conjugar (unes més que altres) per a explicar aquest absentisme tan general.

Les respostes

En un resum massa llarg (12 pàgines tamany foli) per a tan poques respostes rebudes es recull tot el que sembla interessant i més comú. Les 16 respostes troben molt positives, importants i bàsiques les dues qüestions pastorals posades a consulta i proposades per a l'acció pastoral primordial en el curs proper.

Sobre la catequesi: es diu:

— Que no abasti de forma massa absoluta tota l'activitat pastoral, com si no hi hagués res més a fer, sinó que se situï en el context de tota la pastoral de l'Església.

— la conveniència d'un curs ben orientador al començament del curs.

— tractar la problemàtica de la catequesi a l'escola;

— escoles de formació per a adults als tres nivells: parròquia, comarca, bisbat;

— catequesi per a gent gran amb motiu de la recepció d'alguns sacraments.

Sobre la incorporació dels laics: Alguns de fet troben que no tota incorporació dels laics ho és en la realitat. Altres hi troben en això moltes dificultats i resistència. Caldria veure, però, per part de qui hi han tants obstacles. ¿Són sempre els laics o potser moltes vegades són els mateixos sacerdots els qui s'hi oposen? I per què? Tal volta no entenen prou bé que tots formem Església o potser també hi ha por de perdre l'autoritat i el dirigisme clerical, com fins ara ha mantingut la clerecia.

Es demana:

—Quines són les condicions requerides en el laic per poder ser considerat «militant»? Però també, a l'inrevés, es podria preguntar: Quants sacerdots, deixant a part el sagrament de l'ordre rebut, poden considerar-se autèntics sacerdots, si ens fixem en les condicions i disponibilitat que Crist demana als seus ministres?

—Necessitat d'estudiar tot el que diu el Concili sobre els laics en l'Església, ja que sembla que bastants sacerdots i molts dels mateixos seglars no ho acaben d'entendre.

—Trobades de laics compromesos, o almenys interessats.

—Constitució de Consells Pastorals de Zona. (Al nostre bisbat es poden comptar amb els dits d'una sola mà els Consells Pastorals Parròquials existents.)

Els dos objectius pastorals escollits com a prioritaris per a aquest curs (catequesi i laics) foren proposats pel senyor Bisbe als delegats de Zona i arxiprestos en una reunió del 26 de setembre per a estudiar un programa que faciliti una acció pastoral a tot el bisbat. Els reunits acordaren celebrar unes diades a cada Zona per a presentar i estudiar bé el panorama de la catequesi de cara a una acció pràctica segons les necessitats de cada Zona. I això en dues etapes: Una dedicada només als sacerdots i una segona, per a sacerdots, religiosos i laics. Per a posar en marxa la participació del laicat en l'acció de l'Església s'acordà seguir uns passos previs: Primer unes trobades particulars i personals d'alguns laics amb el vicari de Pastoral durant el mes d'octubre amb la finalitat exclusiva de preparar una reunió més nombrosa i representativa de tot el laicat diocesà, que abastés totes les tendències i organitzacions apostòliques. Aquesta trobada més general tindrà com a fi trobar els camins per a una més plena integració de tots els laics en la pastoral de conjunt.

Han passat ja sis mesos

Quina ha estat fins ara la realització d'aquests dos objectius presentats com a programa pasto-

ral prioritari el passat setembre?

A l'octubre, en una diada diferent per a cada Zona, i només als sacerdots, es va presentar el tema sobre la catequesi: Què és i què comprèn; **alguns camps concrets:** per a nens (a l'escola, a la parròquia i en la preparació dels sagraments) i per a adults.

Sobre aquest temari s'ha anat parlant amb més o menys constància a cada recés espiritual de mes, amb l'intent de determinar en cada Zona el camp catequètic més viable i urgent. Però no ha passat d'aquí: Un parlar-ne amb cert interès i amb ganes d'arribar a una acció pastoral conjunta per part d'alguns, tot remarcant molta passivitat en una gran part dels reunits. En resum: Moltes paraules i cap realització concreta de pastoral de conjunt. De fet era el que calia esperar en comprovar l'èxit tant migrat del qüestionari de l'estiu, abans esmentat.

Durant aquests sis mesos s'han anat fent les reunions particulars del vicari de Pastoral amb una dotzena de laics. El 19 de febrer es va fer la primera trobada d'uns 130 seglars, representants de 24 grups parroquials i diocesans: 16 de Lleida ciutat i 8 dels pobles. El diumenge 11 de març es va fer la segona d'aquestes reunions, presidides pel senyor Bisbe i amb assistència d'alguns sacerdots. D'aquestes trobades i de les que es vagin fent ja en parlarem en un altre número de «Quaderns».

Valeri Beltran

Crònica de Mallorca

A la nostra diòcesi hi ha més de dues mil monges. A quasi cada poble, per petit que sia, hi ha un convent. Per això, després del Concili, es creà el vicari episcopal de religioses. El dia 15 de novembre aquesta Vicaria fou reorganitzada i «collectivitzada» ja que està integrada per quatre sacerdots, si bé un d'ells n'és el cap amb el títol de vicari episcopal.

Tant per la carta del nomenament, com per la mentalitat dels quatre elegits, sembla que s'obrirà decididament una renovació de les nostres monges, que poden ser una força si s'integren dins una pastoral diocesana ben duita.

Per encetar la seva tasca, la Vicaria envià, el dia 4 de desembre, una enquesta a les monges contemplatives i a les religioses de vida activa. A principis de febrer els va comunicar el resum de les respostes. Aquestes són variades, com és natural: **desig de cercar** un camí nou i autèntic segons l'Evangeli i el carisma de l'Institut; **tancament dins antics motllos**; atenció a les realitats tenses del nostre món, etc. Un bon punt per començar.

uns mesos a cases mallorquines. Un gest caritatiu i fraternal. Però... qualcú des de la premsa aixecà la llebre que els nins (com s'havia dit) no eren tan nins ni tan... pobres. El fill de 15 anys del president dictatorial Somoza volà cap a Mallorca amb els nins, si bé no fou hoste d'una família sinó d'un... hotel. Hi hagué famílies que, en assabentar-se d'aquesta situació ja no volgueren admetre «*niños bien*» a casa seva. Res, molt de renou que encara no ha quedat aclarit, malgrat declaracions, cartes i rèpliques. Les religioses «*de la pureza*», que tenen cases a Mallorca i a Nicaragua amb «*colegios bien*» s'encarregaren del reclutament de nins per a Mallorca. Fins i tot aquesta caritat benèfica és difícil...

Entorn de la convocatòria d'ajuda al tercer món s'està formant a Mallorca un grup molt interessant de joves, que pot ser el germen d'una autèntica comunitat. Ara s'acaben de reunir, el diumenge abans de Quaresma, per preparar la celebració de Pasqua. És una iniciativa molt alligadora de la Delegació diocesana de Missions, connectada també amb el moviment juvenívol de Taizé.

El tercer món

Una notícia no clerical. Pel mes de febrer arribaren un grup d'altots de Managua, convidats per l'Ajuntament de la Ciutat a passar

Ecos del document

El document Església-Comunitat política fou publicat, acollit amb entusiasme i comentat am-

plament a «Diario de Mallorca». A «Balears» alguns articles polèmics, defensant el dret democràtic de l'Estat a ser **confessional**, i posant mil emperons a la denúncia profètica: aquesta, només la poden fer amb encert el Papa, Mercier, Torras i Bages, i Gomà. La denúncia profètica ha de consistir a practicar les virtuts cristianes. Endemés, Espanya no pot no **esser catòlica**.

També hi hagué una presentació del document a la Congregació Mariana. Una exposició interessant des del punt de vista doctrinal, sociològic i polític per part de tres ponents. Seguí un col·loqui interessant. Un periodista digué que l'Església era una nau que s'enfonsava i que es volia desfer de l'Estat abans que aquest li pegàs cossa i se n'alliberàs. I és que el senyor periodista pensava en una Església gens evangèlica, aliada del poder i del diner etc. etc., de la qual nosaltres ens volem desfer...

I també cal remarcar que el mateix capellà que presentà la part doctrinal del document, ho repetí alguns dies després a la reunió anual de la «Guardia de Franco». Sembla que fou allò de la presentació dels bisbes que armà més aldarull. Però, això sí, tot en calma a l'Illa de la calma...

Seminari i secularitzacions

Abans del dia del Seminari, el senyor Bisbe A.A. reuní els capellans en quatre grups i quatre llocs i dies distints per parlar-los

del nostre Seminari: amb realisme i serenitat.

Començà per fer una exposició doctrinal ben catòlica sobre el ministeri, necessari per voluntat de Crist en l'Església. Després mirà els canvis del món que forçosament s'han de deixar sentir dins una Església encarnada. La crisi no es pot solucionar només **essent virtuós**; és que ve de la mateixa marxa del món.

Al nostre Seminari menor hi ha 121 alumnes; 14 fan l'etapa entremetja; 13 teòlegs, i 8 diaques. Total: 156 seminaristes. En cinc anys hem passat de 48 a 13 teòlegs.

Causes de la falta de vocacions: la imatge gens clara que els joves veuen del ministeri; les tensions, desavinences, el trist espectacle del clergat; el fenomen de **les secularitzacions**, que —digue el bisbe— hem de contemplar amb respecte, serenitat i esperança; amb dolor, també perquè suposa una dimissió d'un servei necessari a l'Església. A Mallorca des de gener del 67, hi ha hagut 37 secularitzacions de capellans, dels quals el 85 % tenen entre 25 i 40 anys.

Què fa la diòcesi enfront d'aquest problema? El camí més normal i vàlid és encara el Seminari, renovat i adaptat. No s'exclouen altres camins. Cal sempre una recerca humil i plena d'esperança dels nous estils del ministeri.

I amb això ja s'ha complert el primer aniversari de l'Administració Apostòlica de don Teodor.

Encara que el seu servei es distingeix per no marcar una pausa sinó per accelerar la marxa, ja és

hora que se'ns alliberi del sofriment de la provisionalitat. Que sigui prest... però, quan serà?

Pere Llabrés

Crònica de Menorca

Voldria recollir ràpidament, en aquestes columnes, alguns fets de la vida de l'Església a la nostra illa aquests tres darrers mesos.

Trobada al Casal del Toro

Encara que tard, volem donar a conèixer les trobades de joves que els passats 3 i 8 de desembre van tenir lloc al Casal del Toro.

La primera va reunir grups de joves de Ciutadella, Ferreries, Alaior i Maó, amb motiu de la vinguda a Menorca de dos monjos de Taizé. Aquesta trobada s'inscriu en el moviment mundial promogut per la comunitat ecumènica de Taizé (França) com a preparació del Concili de Joves anunciat per l'any 1974. Es van desplegar a Menorca per dirigir la jornada els germans Robert i Gianni. Els assistents van ser uns setanta-cinc.

Segons s'havia preparat es va fer una reflexió per grups a partir del següent qüestionari: «Quin lloc ocupen en el nostre ambient i vida personal el dinar, el con-

sum, l'ascens, etc.? Quins gests valerosos cal realitzar i quin esquema de vida adoptar per arribar a ser signes de contradicció —segons l'Evangeli— enmig d'aquesta societat?»

A partir del que s'havia parlat en els grups i després de la posada en comú, es van plantejar dues qüestions a tractar en dos grups pels assistents. Cadascú va escollir segons el que més li interessava. Les qüestions eren: Com treballar per a una cultura popular, tenint en compte els actuals medis de difusió? Com comprometre's en el terreny social i polític?

La segona trobada, que va tenir lloc el dia de la Puríssima, 8 de desembre, va reunir un grup més reduït, uns vint-i-cinc, i tenia per objecte ser un dia de reflexió i pregària. El tema va versar sobre «La pregària com a expressió de la fe». El matí es va dedicar llarg temps a la reflexió i pregària personal, acabant amb l'Eucaristia. A la tarda es va tenir un col·loqui sobre alguns punts concrets, que van quedar completats amb les

aportacions i experiències de cadascú.

Homilia discutida

Amb motiu de celebrar-se, el dia de cap d'any, la Jornada Mundial de la Pau, el nostre bisbe, Miquel Moncadas, pronuncià en menorquí a Ciutadella i en castellà a Maó, una homilia que ha donat lloc a una crítica del periòdic «¿Qué pasa?», que encapçalava el comentari amb un títol en si ja característic: «¿Homilia o mitin, Sr. Obispo?» i acabava amb aquesta pregària no menys suggestiva: «*Libranos, Señor, de pastores ciegos.*»

Tot això provocat per una presentació ràpida de la situació mundial, per baixar a un estudi més concret dels problemes a casa nostra, que per la força dels interrogants oberts va semblar al crític, una xerrada mitinesca.

L'homilia era una glossa del lema d'aquest any, «La pau és possible». I s'adreçava «als sostenidors de la pau victoriosa i definitiva», «als qui, en el nostre país, confonen la pau amb l'ordre públic, mantingut àdhuc al preu de la repressió», als «realistes i oportunistes», que limiten els horitzons de la pau possible; als mantenidors d'«una nova antropologia», segons els quals «l'home és fet per a combatre l'home i la guerra és inevitable: ho exigeix la política, l'economia internacional, el prestigi de cada país». Enfront d'a-

quests, «nosaltres, els creients, hem de continuar afirmant: la pau és possible, ha de ser possible com a ideal i com a realitat (...) El clam de les noves generacions que creuen que avui és possible viure sense odiar i sense matar ens ho recorda en les armes o en la força bruta, hem de creure en el dinamisme de la pau que és alhora do de Déu i tasca dels homes (...) que l'Eucaristia que celebrem contínuament ens renovi el goig dels qui treballen per la causa de la pau».

Visita «ad limina»

El passat febrer, el nostre Bisbe, va realitzar la visita «ad limina», i en aquesta ocasió es va oferir a ser portaveu del missatge que els catòlics menorquins volguessin dirigir al Sant Pare. Això va motivar una carta, firmada per un centenar de persones, en la qual després d'agrair al Papa els esforços per la pau del món, la llibertat de les esglésies i la reforma de les institucions romanes, se li demanava que l'Església catòlica presentés cada vegada una imatge més clara de pobresa evangèlica i un compromís més real amb les postures de reforma assenyalades a la constitució G. S. del Vaticà II i a la *Populorum Progressio*. Aquesta carta acaba amb un compromís dels firmants de treballar a nivell personal i de comunitats locals per anar aconseguint el que es demana a nivell d'Església universal.

Cantoral diocesà

A omplir un buit de la nostra pastoral litúrgica diocesana, després de llarg temps de preparació i selecció, ha vingut l'edició del Cantoral diocesà, bilingüe. Ja que si bé és veritat que existeixen els cantorals de *Missa dominical* i *Lloem el Senyor*, donada la nostra realitat, cap dels dos satisfien plenament les nostres necessitats. No pensem de cap manera haver aconseguit una obra perfecta, però sí que pot ajudar que la gent se senti més a casa seva, quan hagi de celebrar en una comunitat distinta del bisbat, i no estranyar els cants de la celebració.

Consell diocesà de Pastoral

El proper dissabte, 10 de març es reunirà per primera vegada el Consell diocesà de Pastoral. La

formació d'aquest Consell ha estat precedit d'un Consell de Laics dels distints arxiprestats que ha anat perfilant la formació del Consell de Pastoral.

Estarà integrat per uns nou sacerdots, alguns religiosos i religioses i uns quaranta laics i presidit pel bisbe.

Els membres d'aquest Consell han estat elegits: dos per al Consell de Presbiteri, un per a cada Consell parroquial, un per a les associacions piadoses, un per als secretariats i delegacions, un grup de nomenats directament pel Bisbe; el Vicari General, que és l'únic membre nat i més endavant s'elegiran alguns representants per sectors: pagesos, món obrer, jovent...

De moment, no es pot dir res més. En una pròxima edició mirarem d'informar del treball realitzat.

Francesc Triay

Cent menorquins escriuen al Papa

Cal assenyalar com a fets d'Església positius que el bisbe de Menorca, en preparar la visita a Roma, comuniqués als cristians de l'illa que de bona gana estava disposat a portar al Papa el que vulguessin dir-li i que uns cristians—sacerdots i laics—va-

gin recollint aquest oferiment per adreçar a Pau VI la carta que publiquem íntegra.

«Maó (Menorca), 13 de gener de 1973. S.S. Pau VI, Bisbe de Roma i Papa. Ciutat del Vaticà.

Sant Pare,

Un grup de cristians de la comunitat catòlica de Menorca ens adreçam a Vostè per expressar-li els nostres desitjos, temors i esperances amb motiu de la visita *ad limina* del nostre bisbe don Miquel Moncadas. Pensam contribuir d'aquesta forma al fet que la visita del nostre Bisbe signifiqui millor la comunió catòlica entre nosaltres i el successor de Pere.

Abans de tot ens sentim obligats a donar-li les gràcies pels seus continuats esforços a favor de la pau mundial, de la llibertat de les esglésies i de la reforma de les velles institucions romanes.

Li volem expressar també el nostre desig ardent que l'Església catòlica sigui més i més fidel a l'Evangeli de Jesucrist, perquè així es faci present en el món no com un qui mana sinó com un qui serveix (Lc 22,27). Per aquest motiu, li volem dir també amb tota la lleial sinceritat de què som capaços que la imatge externa que es difon pel món a partir del Vaticà no apareix com el rostre net de Jesús que els pobres esperen trobar en la comunitat dels cristians.

No fa encara gaires anys, en l'encíclica *Populorum progressio* deia Vostè que s'han d'emprendre reformes urgents en vistes al desenvolupament dels pobles. I afegia: «Cadascú ha d'acceptar generosament el seu paper, sobretot aquells qui per la seva educació, la seva situació i el seu poder, tenen unes possibilitats més

grans d'acció. Que donant exemple, comencin pels seus propis béns com ja ho han fet així molts de germans nostres en l'episcopat» (núm. 32).

Sant Pare: avui ja no es presta gaire atenció a les grans declaracions de principi. Les grans encícliques perden credibilitat i sovint queden arxivades. És necessari adoptar el llenguatge dels fets. I l'Església «per la seva educació, situació i poder», té la responsabilitat no d'anar al darrera sinó de preconitzar el Regne de Déu.

Vostè mateix ho va expressar no fa gaire en la **seva trobada de Nadal** als treballadors del túnel de Monte Serrate en dir-los: «vénc a cercar entre vosaltres aquell Crist que jo indignament represent.» Nosaltres el volem ajudar a cercar aquest Crist que viu desconegut entre els homes (Jo 1,26); però sabem que els homes no reconeixeran en nosaltres el Crist fins que no ens hàgim despullat de les riqueses i el poder que ens enrevolten.

Del Concili ençà s'han anat fent passos per a una Església més pobre i compromesa amb l'alliberament integral dels pobres. Així i tot, encara ens queda molt de camí. El Vaticà, concretament, continua oferint al món la imatge d'una Església rica que s'entén amb els poderosos. No dubtam de la intenció que guia els administradors de la immensa fortuna vaticana. Benèvolament pensam que la seva intenció és fer el bé: sostenir les diverses institucions de

l'Església i fer donatius als necessitats. Però així i tot, aquesta fortuna forma l'Església amb un sistema econòmic incompatible amb l'Evangeli i destorbador de la marxa dels pobles cap a la seva més completa lliberació.

Així com la renúncia a la tiara pontifícia i a d'altres símbols cortesans va ser un gest revelador d'una voluntat de pobresa i acostament als homes, desitjam que nous gestos semblants tendents a liquidar residus anacrònics (posam com a exemple, la cadira gestatòria), serien un símbol molt ben acollit que persisteix aquell mateix propòsit.

Aquests gestos, no obstant, esdevindrien números de farsa si no anessin acompanyats d'una reforma radical de les estructures econòmiques i polítiques de la Santa Seu, com per exemple: la renúncia a tot privilegi d'exempció dintre de l'Estat italià, la renúncia a tota obra sumptuosa mentre subsisteix el problema escandalós de les barraques, l'examen de la procedència dels fons econòmics, la renúncia a tota casta d'inversió en empreses i països que comprometin la justícia, la mateixa reconsideració de l'existència de l'Estat Vaticà...

Es demanar massa? Tal vegada sí. Sabem que una reforma total és difícil ja que en el Vaticà s'hi acumulen riqueses de segles i nacions. I, tanmateix, si demanem als altres que emprenguin «reformes audaces, profundament innovadores» (*Populorum Progressio*) en vistes al desenvolupament dels

pobles, per què no hem de tenir la mateixa innovadora audàcia a l'interior de l'Església quan ens hi jugam la mateixa evangelització dels pobres?

Tal vegada les passes fetes en aquest sentit pel Consell Ecumènic de les Esglésies ens podria servir d'orientació. Sigui com sigui, la fesomia de l'Església no hauria de quedar mai més configurada segons els traços del ric Occident, sinó de les joves esglésies del tercer món.

Estem profundament preocupats perquè l'Església es presenta davant el món com la defensora teòrica i diplomàtica de totes les causes nobles, és ver; però en canvi som molt pobres en «fets poderosos de l'Esperit» (1 Tes 1,5). Les riqueses i el poder no queden evangèlicament justificats fent donatius o actes de condescendència. Perquè no es tracta de donar als altres d'allò que ens sobra, sinó de compartir amb ells allò mateix que necessitam per viure (Lc 21,1-4).

Aquests modestos suggeriments no ens dispensen de realitzar un esforç a nivell personal de comunions locals per tal de ser conseqüents amb el que acabam de dir. Però les accions a nivell local queden fàcilment contrapesades i desmentides per la imatge pública que l'Església segrega.

Pregarem i ens comprometrem a fi que l'Església, en tots els nivells, retrobi sempre el rostre de Jesús de Natzaret, «que no tenia ni tan sols on reclinar el seu cap» (Lc 9,48).

Solsona: Som-hi !

Encara som vius, gràcies a Déu. Confesso que en la meua crònica anterior vaig pecar de pessimista: «mea culpa». Sé d'un poeta molt amic meu que està a punt de publicar un llibre de versos i el dedica «als pessimistes, els únics ateus de veritat». No voldria haver caigut sota aquesta tan fulminant dedicatòria.

No es tracta simplement de raures: hi ha alguna cosa més. En el meu cas hi ha hagut els efectes tòpics produïts per l'última reunió del consell del presbiteri. Us deia, si recordeu, que la constitució del nou consell havia estat un dels quatre fets importants del 1972. Doncs bé, a darrers de gener, concretament els dies 29 i 30, va tenir lloc a Solsona la seva primera convocatòria, gràcies a la qual el clima ha millorat, la confiança ha retornat (almenys a mi). No res, una mica, però ja és molt. Fins al punt que una recentíssima maniobra contestatària, ordida no se sap per qui, per algú d'extrema dreta se suposa, ha fracassat estrepitosament, segons sembla. La gent ha optat per tirar a la paperera l'anònim pamflet; el destinatari haurà tingut ben poca feina.

La reunió que deia va durar, entre els dos dies unes catorze hores, tot un rècord. Es pot dir que el prelat hi va ser present gairebé sempre, escoltant més que parlant, però present. Quatre notes característiques del nou con-

sell: voluntat de treball, realisme, llibertat d'esperit i riquesa de composició. I, com a teló de fons, la nostra assemblea conjunta. Les seves conclusions, en efecte, anaven aflorant al llarg del debat com roques fermes on estintolar-se. En substitució de mossèn Josep Torres fou elegit mossèn Josep Rota, de moment, com a secretari del consell, però en potència per a convertir-se, si cal, en secretari de la vicaria de pastoral.

Es va parlar de l'economia diocesana, de les escoles de l'Església, de la renovació dels caps de sector, etc., però sobretot de la promoció de la fe en el nostre poble, tema que va ocupar més de la meitat del temps disponible i que va suscitar alguna controvèrsia. Primer, costava de posar-se d'acord a l'hora de valorar pastoralment les coses per tal com les òptiques de visió variaven sensiblement segons les distintes concepcions d'Església que, per entendre'ns, anomenarem del Vaticà I o Vaticà II. Segonament, es va constatar una vegada més, no sense dolor, però amb ànim de superar-la, la manca de comunió existent en el presbiteri diocesà, tant entre nosaltres mateixos els preveres, com entre nosaltres i el cap, àdhuc entre aquest i els seus vicaris de pastoral. I la comunió és requisit i signe de tota evangelització.

Les dades de la discussió venien fornides pels informes que

havien estat elaborats prèviament per les comarques sobre la base d'aquest esquema: Com està, de fe, el nostre poble? Què fem? Què hauriem de fer i deixar de fer?

Com està? Una petita mostra. Practicants: Solsonès: ciutat 45 %, ruralia des d'un 50 % al 100 %. Llobregat: pobles rurals, Berga avall d'un 50 % al 100 %, Berga amunt 25 %-50 %, colònies, 7 %-80 %; pobles grans, 20 %-45 %. Urgell-Segarra: 40 % com a terme mitjà; poblets de la Segarra, 100 %. Aquests percentatges, més grassos que magres segurament, es refereixen només a la missa dominical; els de la comunió són força més esquifits i els de la penitència en franca davallada a tot arreu. Hi ha encara una desproporció creixent a favor de les dones i dels infants, en contra dels homes, dels nois sobretot, i també de les noies. Els immigrants practiquen entre un 2 % i un 10 %. Al Llobregat, allunyats del tot, un 10 %; **el 90 % dels no practicants demanen els últims sagraments.** Un detall: ha desaparegut l'anticlericalisme antic i en va apareixent un altre que en diríem de «dretes».

Què fem? De cara **als practicants**, el que s'ha fet sempre, potser una mica retocat i millorat. De cara als altres, res.

Què hauriem de fer? Una infinitat de coses des de renovar criteris i estructures a canviar la pell com les serps. Què hauriem de deixar de fer? Més del que sembla, però som mals pedagogs, ens manca imaginació i confian-

ça en l'Esperit, per a intentar-ho decididament. I prou d'aquest coll.

Una altra notícia important a donar: Ha sortit editat, per fi, l'estudi sociològic de l'Alt Llobregat que els capellans d'aquesta comarca, sota la direcció d'ISPA, vam començar ara fa vuit anys. Gràcies a Déu! Semblava l'obra del Miracle. Un consell: no us embranqueu mai amb tasques d'aquesta mena si no compteu amb algú que vagi al davant, molt a prop, amb solvència reconeguda per tothom, amb dedicació i capacitat de líder, i amb una colla de gent convençuda de la seva eficàcia. Nosaltres, santa ignorància, vàrem cometre la gosadia de voler-nos-ho fer **pel nostre compte**, i ja ho veieu. vuit anys! Ens dèiem: Si n'hem de ser els destinataris val més que nosaltres mateixos intervinguem en la gestació de l'estudi, més que no pas que vinguin uns tècnics molt competents a fer-nos-el i que després ens en presentin uns resultats en els quals no creguem. No, no, volíem conèixer la realitat per nosaltres mateixos. I, ceballuts, a l'estil quixotesch ens llançàrem a l'aventura sense cap ajuda moral ni material del bisbat; nosaltres hi posàrem l'esforç i les parròquies quatre pessetes per habitant. El doctor Duocastella va planejar-ne les diverses etapes i ens proporcionà el material necessari.

No parlem més de les seves vicissituds, inenarrables; limitem-nos avui a tocar campanes cele-

brant l'esdeveniment. Tenim ara a les mans un volum d'unes dues-centes pàgines a ciclostil que caldrà no oblidar. Sí, és incomplet, deficient, desfasat, tot el que vulgueu, però és un tresor immens de coneixement, un gran instrument de treball, un seriós compromís d'acció. Les dades han estat esmenades i posades al dia tant com ha estat possible, i completades amb altres fonts d'informació sindicals, municipals, provincials, etc. S'hi dona una visió de la nostra història i de la nostra idiosincràsia molt adient. I el que és més interessant: s'hi contrasten els resultats de l'estudi amb les conclusions de la nostra assemblea conjunta altament concordants. Déu vulgui que en sapiem treure tot el suc. Que d'hores de treball i de disgustos, bé ens n'ha costat prou. Deixeu-me dir que fins la portada fa bonic: reproduceix l'església de sant Jau-

me de Frontanyà, la nostra petita gran joia romànica.

Diré, finalment, que la vicaria de pastoral es va estructurant de mica en mica amb un sentit d'eficàcia. Així, en la comarca del Llobregat s'ha concebut tot un organigrama que partint, no del cervell, sinó de la poca o molta realitat ja existent, pot suposar un pas endavant ben positiu. El més important, però és el clima de fe, de treball i d'amistat que sembla renéixer entre nosaltres.

I no voldria pecar tampoc d'illús. Mireu, perquè la meua ressenya d'avui vessés d'optimisme, fins els ministres del Govern s'hi han vingut a sumar amb la concessió del túnel del Cadí. Sí, senyor, sí: el túnel del Cadí, i l'eix del Llobregat, i el progrés, i el turisme i les carreteres, i la Cerdanya, i Europa... És a dir, una ullera a través de la qual s'entreveu el futur com un paradís. Visca!

Clement Forner

Pinzellades del bisbat d'Urgell

El període que cròniquem en aquest número comprèn des d'un Advent i Nadal d'abundosa floració de vida i de caliu parroquial, ací i allà, fins a una Quaresma que es beslluma també contestel·lada arreu de conferències, xerra-

des i treballs en grups, en molts nuclis de l'Església d'Urgell. És amb notable participació del poble. Tret d'aquesta petita i saludable remor de l'olla del bisbat que fa pausadament la seva xup-xup, aquesta vegada no tenim gaires notícies.

El dissabte, 16 de gener, convidat per l'Ateneu de Balaguer, el bisbe Joan va pronunciar una conferència: «Relacions de l'Església amb el món». També informà sobre el «document» que havia d'aparèixer entrat el gener. El tema i les intervencions foren d'un to sincer i realista, i s'hi observava assistència de diverses comarques del bisbat, entre els cinc-cents participants a l'acte.

Convidat pel mateix Ateneu, i en el mateix cicle de conferències, el pare abat de Montserrat, dom Casià M. Just, va explicar el tema: «La interpellació del Concili als cristians en l'hora actual». L'exposició fou valenta, tant en el cos de la conferència com en les més variades intervencions del diàleg que la va seguir. Cal felicitar l'Ateneu pel cicle de conferències, per la talla dels conferenciants i per la metodologia emprada.

A Tolosa del Llenguadoc tingué lloc una altra Sessió de l'episcopat francès de la Région Apostolique de Midi-Pyrénées et du Soud-Ouest. En plena convalescència hi ha assistit per segona vegada el bisbe Joan, acompanyat, ara de mossèn Fermí Casal, teòleg. Es plantegen conjuntament aquests darrers anys diverses qüestions d'interès eclesial en jornades de reflexió conjunta, bisbes i teòlegs;

hi són convidats també els bisbes més veïns de les diòcesis catalanes. El tema d'enguany era: «Els ministres en l'Església». S'han reunit una vintena de bisbes i arquebisbes i, entre els col·laboradors d'aquests i els teòlegs assistents, eren uns altres vint-i-cinc sacerdots més. Ens cal mirar amb atenció aquests intents de reflexió conjunta, serena i profunda, entre els teòlegs i l'episcopat que els crida a l'aportació dels seus punts de vista tècnics.

La «Catalunya pobra» limita al nord-oest amb el nostre Pallars. Els papers n'han anat plens, tots ho sabeu. Se'ns tanques les fàbriques, en marxa la gent, s'enrunen els pobles. Al Pallars, ni tan sols tenim un poeta que digui... muntanya «grisa i negra»...

Una nova lleva de missioners, cap a l'emigració espanyola a França; un més a Colòmbia, un altre a Angola i encara un altre a Santo Domingo, donen al bisbat una alenada d'aires nous i d'exigències d'universalitat.

El darrer número d'«Església d'Urgell», en primera plana, porta una comunicació pastoral del bisbe adreçada als malalts. És notable en ella, el to familiar i l'exigència de millores socials que planteja, en el món dels vells i dels malalts, sense oblidar la teologia del dolor.

Antoni Fortuny

Rumors de canvis a l'Església Valenciana

Els darrers rumors de canvis de bisbes ens han afectat, als valencians, fins i tot ens han arribat a alarmar un poc, perquè ens asseguraven de bones fonts (és a dir, de cercles propers a la Nunciatura de Madrid) que els dos auxiliars de València canviaven a bisbes residencials d'altres diòcesis, i venia a València —i aquesta era la notícia «bomba»— monsenyor Guerra Campos com a arquebisbe coadjutor amb el dret a successió.

Com és de suposar, aquests rumors, sobretot el de monsenyor Guerra Campos, corregueren per tota la diòcesi com un llampec. Tothom es quedava sorprès en oir la notícia, i al principi ningú no s'ho creia; però els rumors no sols ho asseguraven sinó que insistien que el nomenament estava a punt de firmar-se. La inquietud i disgust de la gent, per un costat, i per l'altre la urgència amb què es presentaven les coses, provocaren la ràpida confecció d'una carta al Nunci molt ponderada i respectuosa en la qual se li feia saber la poca acceptació que monsenyor Guerra tendria a València en cas que fóra nomenat arquebisbe coadjutor.

La carta al Nunci

Els signants, tots sacerdots, es dirigeixen al Nunci perquè en consciència es creuen obligats a exposar llur parer malgrat es trac-

te solament de rumors (esperar la confirmació seria tal volta arribar tard).

Després de remarcar la decidida oposició a aquest nomenament futurible, passen a exposar-se les raons:

— No ens mou, diuen, cap hostilitat contra la persona de monsenyor Guerra ni el caràcter de pastor vingut de fora que necessàriament representaria el seu nomenament. Solament ens mou la seua línia pastoral manifestada en les seues intervencions públiques durant els anys d'episcopat. També ens mou el coneixement de la situació i necessitats de la nostra diòcesi.

Quant a la línia pastoral de monsenyor Guerra Campos es fa constatació dels següents fets:

— Els anys de consiliari general de l'Acció Catòlica el fan responsable, a juí dels firmants, del desmantelament dels moviments d'apostolat segle. Les característiques de rigidesa i manca de diàleg que caracteritzà la seua actuació pastoral, ens fa l'efecte que no sols no han desaparegut sinó que han augmentat.

— El telegrama dirigit a l'Assemblea de Saragossa; l'absència de l'Assemblea Episcopal Plenària última, mentre assistia a les reunions de les Corts.

— Les seues actuacions a la televisió, amb els eloqüents silencis sobre els últims documents de l'episcopat.

— La seua presència i actituds dintre dels organismes eclesiàstics i estatals.

Totes aquestes raons, entre altres, conclueixen, ens fan pensar que monsenyor Guerra no seria pas el pastor a propòsit i capaç d'assegurar la comunió de la nostra Església diocesana amb les altres esglésies amb un recte sentit de col·legialitat episcopal.

Quant a la situació de la diòcesi, assenyalen la profunda crisi que, si no s'exterioritza en una actitud de rebel·lia, si es manifesta en una gran decepció, apatia i desinterès del clergat sobretot. Sectors del clergat jove i alguns del major no acaben pas de sintonitzar amb els actuals bisbes, malgrat els esforços que fan.

I pregunt-li faça arribar al Sant Pare la filial devoció dels signants, insisteixen que, si algun dia pensaren designar un bisbe coadjutor per a València li demanen que es mire la conveniència que siga un bisbe obert al diàleg, fautor de comunió i evangèlicament davant les autoritats civils.

Signatures i telegrams

A continuació va la relació de signatures; solament cent trenta-quatre, ja que a causa de la pressa, la carta tan sols pogué signar-se durant dos dies.

Tots aquells qui no arribaren a temps a signar-la enviaren per telegrama la seua protesta. Ens consta que el nombre de telegrams sobrepassà el nombre de signants.

Després de presentar la carta a Nunciatura, personalment per un grup de sacerdots valencians, aquesta fou tramesa també a la Secretaria d'Estat i al mateix monsenyor Guerra Campos.

A banda d'aquesta, també els consiliaris diocesans dels moviments d'Acció Catòlica han fet arribar al Nunci una altra carta amb pareguts termes però més curta.

Després d'aquesta reacció, hem sabut que també l'ala dreta s'ha mogut i han fet arribar al Nunci el seu content i satisfacció davant la possible vinguda de monsenyor Guerra.

Tot aquest soroll ha estat produït tan sols per rumors, que, en aquesta política eclesiàstica, solen ser com les tronades que sempre van davant **anunciant la tormenta**. En aquesta ocasió no sabem... L'única cosa que encara podem dir és que els rumors fins ara no han estat confirmats, no han passat d'ésser rumors. Allà en el fons ens fa il·lusió pensar, si... ¿No serà que la base, malgrat no haver estat consultada, ja va seguint escoltada i tinguda en compte en els nomenaments de bisbes...?

Antoni Signes

Realitat del Moviment Rural i Comarcal adult

Aquest moviment es troba des de fa temps (especialment a les comarques de l'arquebisbat de Barcelona) en una etapa que més aviat podríem dir-ne d'estancament. Les crisis prou manifestades en els moviments apostòlics de la joventut, no possibiliten la incorporació de nous militants, excepte d'alguna comarca que ha enrolat darrerament alguns matrimonis joves.

Això no obstant, durant els seus anys d'existència ha arribat a obtenir un cert prestigi a nivell popular, ja sigui per algunes accions massives o per l'actuació d'alguns dels seus militants. També podem dir que compta amb nombrosos simpatitzants en les diferents localitats, gent més o menys responsabilitzada que en un moment o altre no vacilla a participar, quan les accions, actuacions o actes que s'organitzen, creuen que els poden interessar. Però en tots els casos sempre depèn del que apuntàvem primer: l'actuació dels militants i la categoria dels actes.

Anotem les formes més habituals del seu funcionament que són especialment:

1. *Reunions de poble* (a les localitats on hi ha un grup suficientment nombrós de militants perquè aquestes es puguin realitzar). Normalment s'utilitza el mètode de revisió de vida. S'ha fet servir bastant i encara es fa servir un material preparat amb una sèrie de temes, entre els quals destaquen: vida familiar, el treball, l'esplai, la lluita obrera, el sentit de

país, la cultura, l'Església, els mitjans de comunicació social, l'aspecte polític, etc., els quals constitueixen el compendi elaborat per la comissió catalana sota el títol «El valor de la persona i el perill de la massificació». També solen tractar-se els problemes principals dels pobles sempre a criteri del grup, quan aquest ho creu convenient.

2. *Reunions de sector*. En la majoria de grups es tendeix a la pràctica de la revisió de vida, sobre temes locals o comarcals; o bé es revisen les actuacions dels militants en els respectius pobles. Altrament es treballen els temes abans esmentats en tractar de les reunions de poble.

3. *Reunions comarcals*. La seva missió és més aviat de coordinació entre els diferents grups i pobles i els dirigents diocesans. Facilitar ajudes a militants i a pobles. Preparació dels actes a nivell comarcal: jornades, convivències, recessos, etc. Cal destacar que aquesta mena d'actes s'han dut a terme a totes les comarques, s'han treballat aspectes molt diversos que han interessat força gent.

4. *Activitats a nivell de comissió diocesana*. A més a més de les habituals trobades, darrerament de petit comitè (les plenàries ja es fan a nivell general), hi ha hagut tres trobades al bisbat de Barcelona: una amb el senyor Arquebisbe (juliol de 1972); i dues de

consiliaris i seglars (octubre de 1972 i gener de 1973). La tasca feta ha estat bàsicament: la revisió de l'eficàcia de la nostra actuació, tenint en compte els actuals condicionaments; mirar de donar un enfoc als problemes més greus que tenim com a moviment; reflexionar sobre la dimensió política de la fe; i veure la manera de fer ús dels mitjans dels quals disposa el moviment.

Hom pretén fer arribar tots aquests treballs a la base, per tal que siguin aprofitats i enriquits alhora.

5. *A nivell català.* S'ha dut a terme: la jornada d'estiu a Sant Feliu de Buxalleu; les reunions plenàries de les comissions diocesanes el setembre i el novembre de 1972; la reunió plenària el mes de gener d'aquest any i la preparació d'un manifest, del qual s'ha

redactat l'esquema; s'han anotat els principals objectius i per al qual ja es disposa de tot un recull d'idees.

Els principals temes que s'han estudiat i treballat són: el paper del cristià, la tècnica de l'actuar, l'actualització de l'ideari ja existent, la comprovació de l'eficàcia dels treballs preparats conjuntament, com cal que siguin els grups, la participació en totes aquelles tasques que humanament poden ésser vàlides, la dimensió del moviment a nivell de país, la clarificació dels objectius, els contactes i els intercanvis amb la «Comisión nacional» de Madrid.

Finalment ha quedat enllestit el qüestionari que servirà de base per a la Jornada catalana que, com cada any, se celebrarà a Montserrat, enguany el 20 de maig i sobre el tema «La justícia».

Genís Piferrer i Salvador Estrada

L'Escoltisme Catòlic després de Beirut

Pocs dies després dels fets sagnants de Munich, i amb l'ai al cor, una trentena de responsables de l'Escoltisme Catòlic a Europa es reunien en les terres del Líban, a pocs quilòmetres de la capital, Beirut, en ple estat de guerra. El tema d'estudi era important: «Fe

i Església en el món escolta». En Jordi Bonet, responsable del Moviment Scout Catòlic (Federació dels Escoltismes Diocesans a Espanya) i jo mateix n'érem els ponents. Que era important el tema en pot dir quelcom el fet que hagi marcat definitivament un virat-

ge dins de l'Escoltisme Catòlic, i contribuït a plantejar diferentment la seva relació amb l'Església.

Després de Beirut, l'Escoltisme no es veu com una institució al servei de l'«educació cristiana» dels nois, com un mitjà per a iniciar els nous membres en la vida de l'Església. No. L'Escoltisme es veu a si mateix com un projecte d'Església, com un intent de plantar l'Església en una situació radicalment nova: un lloc de trobada de petits i grans, on l'home, que som tots, serà acollit, escoltat, alliberat i fet capaç de prendre en les pròpies mans el seu desenvolupament. I serà en l'interior d'aquesta empresa on serà anunciat Jesucrist com aquell per qui passa tot alliberament.

L'Escoltisme Catòlic vol deixar de ser un escoltisme exclusiu, re-

servat a uns infants, fills de pares catòlics, per passar a ser l'espai de llibertat on Crist és anunciat i viscut per la força de la fe, continuament confrontada. L'Escoltisme continuarà essent un servei d'Església, puix que serà el pioner de l'Església en el món jove. L'Escoltisme després de Beirut estarà atent a crear enmig dels nois un llenguatge nou que els digui l'actualitat de Jesucrist, una expressió nova del seu Esperit en nosaltres. I això en aquest diàleg continu, esperançat i gens fàcil, de nois, adolescents i grans.

L'Escoltisme Catòlic necessita sang nova i molta imaginació. Algú havia demanat de reinventar-lo. Ara comença ja a néixer, plantant l'Església de demà en el cor del món d'avui. D'un joc a una empresa: signe dels temps.

Genís Samper

Jornada de l'ACO, de Barcelona

Tingué lloc el diumenge 11 de febrer passat al casal de Sant Francesc Xavier (Xaverianes) a Sant Cugat del Vallès. Unes 86 persones de l'ACO de Barcelona, homes i dones militants en el món obrer, s'aplegaren per reflexionar entorn del tema, «Contradiccions que es donen avui en la vida dels militants». Aquestes contradiccions surten quan hi ha la preocupació de lluitar per la justícia, d'estar presents en el món

i de trobar-se prop dels més petits fent viu el missatge del Crist.

La vida normal és plena de contradiccions: per exemple la necessitat d'obrir-nos als altres i la necessitat de trobar un equilibri dins la llar; la d'ésser exigents en l'educació dels fills i la de mostrar-nos comprensius en els temps actuals donades les aspiracions dels

joves, etc. Sempre es tracta de lligar dos extrems **que s'estiren en** sentit contrari i de vegades peten la corda.

Es va parlar en particular de cinc tipus de contradiccions que es presenten al treballador cristià d'avui:

1. Quan es troba en el moment d'acceptar un compromís temporal determinat (com a cim del seu esperit de servei i donació als altres) i ensems es troba lligat per unes ganes —molt sovint legítimes— de tenir una seguretat personal i familiar; o potser està mogut per la por de certes complicacions i pel temor d'ésser utilitzat per altra gent molt compromesa i amb opcions temporals sovint diferents.

2. El principi de respecte i atenció a la persona (quan es troba en associacions de barri o de veïns, grups sindicals etc.) amb certa oposició a la qüestió d'eficàcia davant dels problemes.

3. Les actituds evangèliques d'humilitat, honradesa, mansuetud i pobresa en contradicció amb la necessitat de prendre decisions enèrgiques i radicals en la lluita obrera i davant les opcions temporals. Una aplicació precipitada de l'Evangeli a la vida temporal podria dur-nos a la classificació dels cristians com a ciutadans de segon ordre. I això no és pas veritat, perquè Jesucrist va dir que venia a dur foc...

4. El compromís en la vida fet de petites accions amb tot el que suposa d'atenció i amor a la per-

sona, ja és prou important. Però **ho és també el compromís** davant els problemes de la pau, de la justícia, de la lluita contra l'exploració, pel canvi d'estructures... Hi ha un cert risc d'infantilisme en la dedicació a allò que és petit, i un risc d'evasió davant dels compromisos cívics.

5. La pobresa té uns signes. Aquests varien segons els temps i canvien la frontera de la riquesa: fins no fa pas gaires anys estava **en la rentadora**, en l'aparell de televisió, en la nevera elèctrica, en el cotxe, etc. Però, ¿és que la pobresa no és pas quelcom més decisiu i fonamental que una manca d'aparells i instruments? Cal redescobrir una pobresa unida al progrés **collectiu, orientada vers** la felicitat dels més pobres i marginats, realitzada en el compromís per un món més just i més fraterno... i no amargada i fiscalitzadora d'allò que té el pròxim.

Després d'una ponència sobre aquesta qüestió i presentada per mossèn Joan Carrera els participants ens vàrem reunir en sis grups de treball i vàrem emprar el següent qüestionari:

1. Què et priva de donar-te més al servei dels altres?

2. ¿Et preocupa més mantenir-te net, o més aviat ésser útil als altres?

3. ¿Com poses els teus recursos (temps, cultura, diners, coses que tens...) al servei del bé comú?

La tasca realitzada durant aquesta jornada creiem que fou realment bona i profitosa.

Josep Castaño

D'ACÍ I D'ALLÀ

«La penitència cristiana. Conversió de cor i sagrament» es titula un «estudi en col·laboració» que presenten els «Bisbes de la Conferència episcopal tarraconense». Constitueix un llibret de 62 pàgines publicat per Editorial Balmes i Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

«En començar el temps sant de la Quaresma —s'inicia la presentació— fem nostre, com a ambaixadors de Crist, el crit de sant Pau als cristians de Corint: "Reconcilieu-vos amb Déu".

»Si ens fixem en els problemes d'avui —continua més endavant— i com són provocats o aprofitats per un egoisme que sovint dificulta tant llur solució, descobrirem que el pecat i l'oblit de Déu són la rel i la causa última de tots els desordres i que la penitència n'és la solució radical.

»Us recordem de cor i amb gran insistència aquestes veritats confortadores sobre el sagrament de penitència, que a casa nostra de vegades veiem desestimat, poc o molt, sempre massa.

»Per ajudar-vos en aquesta exercitació quaresmal els Bisbes de Catalunya us presentem un compendi de la doctrina de la penitència cristiana raonada en els seus fonaments teològics i aplicada senzillament a punts concrets d'actualitat. Ha estat elaborat per encàrrec nostre i sota la nostra direcció.»

No se'ns diu enlloc, però, qui

ha preparat les 45 espesses pàgines d'aquesta «Catequesi sobre la penitència» que semblen presidides per una voluntat de dir-ho tot.

En la primera part —«El pecat (15 pàgines)— s'afirma que «La línia profètica en l'Escriptura veu l'infern no com una elecció de l'home, sinó com un càstig de Déu al pecador (...) L'infern és un càstig etern a una actitud de pecat lliurement escollida i obstinadament mantinguda» (núm. 19). Abans s'havia fet una enumeració de «pecats moderns», amb una acusada preocupació pel síssè manament, on es baixa a unes afirmacions que potser no compartien tots els pedagogs i els esposos cristians (núm. 15).

La segona part va dedicada a «La conversió de cor»: consta de 6 pàgines.

La tercera —«El sagrament de Penitència (18 pàgines)— fa aquest diagnòstic: «Augmenten cada dia els cristians que, degut a notícies confuses, que els arriben de debats teològics, o a actituds que veuen manifestatives de desorientació i a voltes de descurança d'aquest sagrament, vacillen i es desconcerten. És obvi que en un clima així se'n ressenti la pràctica de la confessió sacramental. El desconcert ha creat un desafecte que s'ha anat estenent» (núm. 29). Com posar-hi remei? «Responsabilitat gran, la del sa-

cerdot! D'ell depèn, en bona part, que els fidels estimin o desestimïn el sagrament!» (núm. 40). La «catequesi» ens el presenta seguint el catecisme i la teologia més «clàssica» i apellant a un document de la Sagrada Congregació per a la Doctrina de la fe de 1972: «el Concili tridentí (...) va declarar també que l'absolució donada pel sacerdot és un acte d'ordre judicial i que per dret diví és necessari confessar al sacerdot tots i cada un dels pecats mortals, com també les circumstàncies que canvien la seva espècie» (núm. 32).

Sobre la freqüència es nota: «Com que l'acció de confessar-nos sol venir sempre costa amunt, hem de vigilar que el dimoni no ens enganyi fent-nos eixamplar fàcilment la màniga amb subtilitats poc evangèliques (...) Diferir-la més enllà de trenta dies no sembla que pugui ajudar massa al manteniment d'un veritable fervor» (núm. 38).

S'acaba amb una quarta part i una cloenda.

Ens plauria de saber si aquesta Catequesi ha vingut a il·luminar de debò les dificultats que tenen avui sacerdots i fidels tocant al sagrament de Penitència. Aquest era l'intent dels Bisbes: «A tots us oferim servicialment aquesta catequesi: sacerdots, religiosos, pares de família, educadors, dirigents de la societat, treballadors, cristians tots, i us demanem que la llegiu amb seriosa reflexió durant la Quaresma.» Potser fóra indicat de fer-los arribar el parer.

El 27 de febrer tingué lloc a Terrassa, a l'auditori del centre social catòlic, una presentació del llibre «La Federació de Joves Cristians de Catalunya - Contribució a la seva història». Intervingueren Alfons Argemí, Josep Bagunyà, Jaume Nualart, i concloué l'acte en Ferran M. Ruiz Hebrard, membre que fou del Consell Federal.

Presentar el llibre i fer-ne propaganda volia dir, és clar, presentar el moviment de joves cristians i donar a conèixer la seva aportació a la història del nostre país. Amb els parlaments hom podia comprendre què fou el seu testimoni dins de la Federació, en un context social i polític no gens acomboiant.

La resposta d'aquella generació jove als problemes del moment fou àmplia i expansiva, exigent i compromesa, amb possibilitats reals de futur... I aquí ve el repte a la generació actual de joves del nostre país que es confessen cristians: les condicions han canviat després de quaranta anys, però, amb tot, es pot establir un cert paralelisme entre aquell moment i el d'avui. I, ni que la resposta sigui molt diferent, quina resposta doneu, els joves, de fe, d'Església i de país en aquest moment?

Aquest és el repte. Repte no exempt d'una càrrega de sentiment i de nostàlgia pel passat viscut amb il·lusió i col·lapsat abans d'arribar a coronament.

Afegim, a la ressenya de l'acte que fou molt concorregut, que el repte al capdavant sempre el fa la situació concreta, la realitat. Justament per això la Federació res-

pongué aleshores com ho va fer. L'ara i l'aquí qüestiona la generació d'avui d'una altra manera. La resposta serà més encertada o menys, més espectacular o no tant —la història també ho judicarà— però serà la resposta d'aquesta generació a una situació política i religiosa molt concreta, difícilment comparable a l'anterior del trenta-sis. En aquest esforç d'avui és perfectament vàlid el seu testimoni i el seu recolzament.

J. F.

A finals de desembre, del 27 al 30, a Casademunt del Montseny, a la falda del Matagalls, va tenir lloc la XI reunió de biblistes catalans.

Des d'un principi, el pare Guiu Camps va plantejar als participants —una bona vintena— la necessitat de revisar l'associació: després de deu anys d'existència ho aconsella, sobretot, la situació creada per l'obertura de la Facultat de Teologia de Barcelona. El tema va quedar obert fins al darrer dia.

La temàtica específica de la trobada, «La Bíblia i les comunitats cristianes d'avui», va donar lloc a diverses exposicions tècniques, i al diàleg dels presents.

Cal remarcar l'assistència de representants de l'Església evangèlica: així els pastors Joan González i Enric Capó. Aquest darrer, de la Fundació bíblica evangèlica, va tenir un intercanvi amb els presents sobre una versió interconfessional del Nou Testament: una

carta va fer arribar a la Conferència episcopal catalana l'acord dels reunits sobre la necessitat d'una tal versió ecumènica.

El darrer dia es va reprendre el tema inicial i es va subratllar la necessitat d'organitzar-se a partir dels grups existents (Sant Pacià, Sant Francesc de Borja, Institut de Teologia salesià, Monestir de Montserrat, grup evangèlic, grup valencià i grup balear.

Ha estat convocada, per al primer d'abril, una trobada de responsables de grups, representants i enllaços del X.G.I.E.C. (Xarxa de grups laicals de l'Església catalana).

La trobada pretén una triple finalitat: comunicació d'experiències entre diversos grups cristians; recerca a l'entorn del testimoni col·lectiu que l'Església ha de donar, avui, en la nostra societat; examen dels punts prioritaris per a dialogar amb els bisbes.

Barcelona

Aquestes setmanes les qüestions que afecten l'ensenyament han donat un nou dinamisme informatiu a unes associacions que, fins no fa gaire, es mantenien més aviat en un silenci molt discret.

Així, el divendres 9 de febrer, els diaris publicaven un «comunicat de les Associacions Catòliques de Pares de Família». Deixava constància que la interrupció de les tasques docents d'alguns centres perjudicava fortament el procés de maduració dels seus fills, i lamentava que aquesta decisió hagués estat presa, en general, sense dialogar prèviament amb els pares dels alumnes. Amb tot, expressava la seva preocupació per la problemàtica que afecta el professorat i proclamava el principi de la igualtat d'oportunitats i la gratuïtat de l'ensenyament, sense aplicacions discriminades.

El dia 11, la Federació d'Associacions Catòliques de Pares de Família contestava a una nota del Sindicat provincial d'ensenyament i a un prec fet a les Corts. Refusava que l'augment d'emoluments dels professors de centres no estatals hagi d'anar a càrrec dels alumnes: «creiem que allò que es demana no és sinó el compliment, al més aviat possible, del que preceptua la Llei general d'educació».

La Delegació Diocesana d'Ensenyament de Barcelona i la Federació Espanyola de Religiosos d'Ensenyament publicaven una nota conjunta que sortia als diaris el dia 14: «...La Delegació Diocesana d'Ensenyament i la F.E.R.E. de la província de Barcelona, solidaritzades amb les justes reivindicacions del professorat i amb els drets dels pares i decebudes per la ineficàcia de repetides gestions anteriors dutes a terme per diferents organismes, esperen, com a

única via de solució, que per part de l'Administració es donin clares i urgents respostes pel que fa a l'aplicació dels concerts previstos per la Llei en vistes a la consecució dels grans principis de la democratització i la llibertat de l'ensenyament i que es dictaminin les mesures necessàries per a la satisfacció dels justos drets del professorat.»

Al cap de dos dies, els mateixos organismes feien unes puntualitzacions a través de la premsa a l'escrit que la Unió de Trabajadores i Técnicos del Sindicato Nacional de la Enseñanza havia adreçat al vice-president del govern: «...No creiem acceptables les solucions que aquesta Unió... proposa; és a dir: als centres on les famílies poden pagar, que paguin; als qui no puguin pagar, que subvencioni l'Estat. Amb l'acceptació d'aquestes propostes, ¿volem tornar als col·legis rics i pobres? ¿Volem accentuar el classisme? ¿On queden la integració social, la democratització de l'ensenyament i la llibertat de pares i fills en l'elecció de centre docent, objectius, tots aquests, que vol aconseguir la Llei general d'educació?»

Les qüestions referents a l'ensenyament es manifesten molt complicades. Ens hem d'alegrar, evidentment, de la presència activa dels cristians i de les associacions cristianes en aquest camp. Però estant en joc, com hi està, una qüestió econòmica, ens plauria que es fes per qui correspongui un seriós plantejament de *tot* la qüestió.

I per acabar, una pregunta:

¿com és que aquestes associacions han adquirit un nou dinamisme quan l'aplicació de la Llei ha fet trontollar una situació establerta que era criticada, feia anys, des de molts camps?

Finalment (som al mes de març) ha aparegut la «Guia de la Iglesia en la Archidiócesis de Barcelona, 1973».

Aquest any es tracta d'una edició senzilla, com a suplement del Butlletí oficial del bisbat, i amb la mateixa portada. No deixa de representar un bon progrés, davant les dues anteriors edicions, més aviat luxoses, patrocinades per una entitat bancària, que ho aprofitava per fer-hi una discreta propaganda. ¿Serà obra el canvi, del nou secretari general?

Se'ns acuden, però, dues millores per a successives edicions. Primer la llengua: els noms dels arxiprestats i de les poblacions són en català; tota la resta és en castellà. Ens plauria una guia de l'Església totalment catalana. Segon, la renúncia definitiva a tots aquests títols discriminatoris, amb què els *licenciados* i *doctores* queden més aviat ridiculitzats davant els simples «mossens», una apel·lació tan generalitzada.

El Centre de Pastoral Litúrgica de Barcelona ha publicat el volum català de la «Litúrgia de les hores» corresponent al temps de Quaresma.

És un senzill llibret de 90 pàgines, que conté només les parts pròpies per a aquest temps. En

tre elles hi ha uns *himnes* nous, que obliguen a un toc d'atenció precisament per la seva poca qualitat.

Hom es fa càrrec de la dificultat que suposa la creació de textos litúrgics. Amb més raó quan es tracta de textos poètics. Però la dificultat no pot servir d'excusa per a imprimir uns rodolins mediocres com és ara aquest: «Canem tots amb alegria / la claror d'aquest nou dia.» En pateix la dignitat de la pregària, d'aquells que pregunten i de la mateixa llengua.

Abans de precipitar-se a posar en circulació uns textos poètics construïts de nou, ¿no valdria la pena d'intentar una tria de poemes religiosos ja publicats? Segurament obtindríem així un florilegi que, amb petits retocs, podria prestar, inicialment, un bon servei.

Els diaris del dia 13 de febrer publicaven una nota sobre el «trencament d'una tradició centenària»: els representants del municipi barceloní no havien assistit a la Catedral per la festa de Santa Eulàlia, patrona de la ciutat.

L'endemà, l'oficina de premsa de l'Ajuntament feia inserir a tots els diaris una nota que no necessita comentaris. Reproduïm-ne alguns paràgrafs:

«El Municipi de Barcelona ha estat sempre fidel mantenidor i amant de les tradicions i ho ve demostrant amb una llarga i continuada actitud. Especial atenció li mereixen les de tipus religiosos,

tan íntimament unides a l'esperit de la ciutat. Cada any, la Corporació assisteix a la commemoració religiosa de la festivitat de Santa Eulàlia (...) El fet, merament accidental, que, en una ocasió l'alcalde i alguns membres de la Corporació, no pugui assistir a la cerimònia religiosa, no significa, de cap manera, una ruptura de la tradició, ni, molt menys, un canvi de criteris de la Corporació.»

Que se n'assabentin, doncs, els periodistes i els capellans inquiets: res de trencar les tradicions; no es tracta ni del procés de secularització ni de les noves orientacions postconciliars. Les mesures han estat preses: una omissió així no pot considerar-se que afecti «a la Corporació en ple».

«Bas y Cugueró» és una empresa de Sant Andreu que produeix articles de confecció i en la qual treballen uns 600 obrers. El clima, deteriorat de temps, explica la postura del personal en les seves reclamacions: el dilluns 26 de febrer va realitzar unànimement un atur per a demanar diverses millores.

Ho explica un full en multicopista que ofereix la particularitat d'anar signat, amb nom i cognom, per l'arxiprest de Sant Andreu, tot el clercat de les tres parròquies, el responsable dels religiosos assumpcionistes i vuit religioses de tres congregacions. A més, el text compta amb el vist i plau del Vicari episcopal de la Zona.

Després d'una descripció sumària dels fets —situació de l'empresa, atur del dia 26, comportament

de l'empresa, fets del dia següent en què hi va ser cridada la Policia— passen a exposar «la nostra postura»:

«Els signants, com a responsables de comunitats cristianes, ens sentim en el deure de consciència de manifestar que, davant aquesta situació, no som neutrals. Estem al costat de les justes aspiracions dels qui sofreixen la injustícia i ens solidaritzem amb les seves lluites.

Als responsables d'aquests fets els recordem les paraules de Jesús: «Qualsevol cosa que feu a un d'aquests, per petit que sigui, a mi m'ho feu» i «No podeu servir Déu i el diner». Enriquir-se a costa de l'exploració dels altres clama al cel. Els exhortem a donar als perjudicats la justa reparació material i moral i a retornar el que ha estat injustament adquirit.

Als treballadors, volem dir-los que estem al seu costat en la seva lluita per una societat més justa i més humana. Els demanem que ens ajudin a fer de la comunitat cristiana «l'Església de tots, però especialment dels pobres», que volia Joan XXIII...

Invitem els cristians de Sant Andreu a reflexionar sobre aquest problema i sobre les seves causes de fons...»

«L'Institut Catòlic d'Estudis Socials ofereix al públic lector interessat una nova revista, que es farà ressò dels treballs i de la investigació que es realitzen en les seves diverses seccions. L'aparició d'una nova revista és sempre motiu d'alegria i motiu d'esperança.»

Amb aquestes paraules s'obre la presentació del primer número de «Perspectiva social».

«Aquests darrers anys l'ICESB ha crescut; aquest creixement l'ha fet arribar a l'edat en què hom té quelcom a dir als altres. Com tota institució a mesura humana i amb voluntat de servir la finalitat per la qual es va crear, ha tingut entre les seves preocupacions la d'adquirir un nivell científic i una audiència en el terreny de les ciències socials. Creiem que aquesta ha estat la causa principal del seu creixement que l'ha portat, seguint el ritme del creixement humà, a una situació i una possibilitat de dir quelcom als altres: de comunicar-se.»

Es preveu l'aparició de dos números a l'any. El director és Modest Reixach i el subdirector Josep Maria Bricall. Aquest primer número consta de 200 pàgines, que es distribueixen entre Articles, Cròniques i Notes bibliogràfiques.

Lleida

Mossèn Esquerda, professor de Teologia, dirigí un curset els dies 23-28 d'octubre sobre «L'origen de la problemàtica teològica actual i les seves conseqüències per a la vida i la pastoral dels clergues». Fou bastant concorregut i pels comentaris de molts assistents el tema fou exposat de forma ben objectiva i completa.

Un altre curset se celebrà del 30 de gener al 2 de febrer pels jesuïtes: Font, Cuyàs i Escudé sobre Teologia Moral. Les principals qüestions exposades foren: «Sexualitat: Psicologia», «Diverses dimensions de la sexualitat», «Consciència cristiana i moral de situació», «Dinàmica de la conversió i la seva expressió sacramental», «Secularització i moral cristiana». Tant l'exposició del temari com el col·loqui de cada reunió foren força interessants i aclaridors.

Els mateixos professors donaren diverses conferències els mateixos dies a religioses sobre «Moral i Penitència», i a matrimonis sobre «Paternitat responsable i d'altres qüestions matrimonials».

Pel maig hi ha anunciat un altre curset sobre catequesi, que tractarà més que res de presentar i estudiar el Directori de Catequesi.

Totes aquestes reunions de formació es fan a la Casa Sacerdotal de Lleida, organitzades per la Comissió del Clergat que vol vetllar perquè no manquin a la clerecia mitjans d'estudi i formació permanent sobre les qüestions més importants i actuals.

L'Obra Diocesana de Colònies del bisbat de Lleida ofereix el seu servei de Colònies als diversos sectors i parròquies del bisbat durant els mesos de juliol i agost amb quatre torns per a nens i nenes dels 9 als 14 anys. La seva finalitat és potenciar i completar la formació dels diversos moviments infantils que existeixen.

La campanya de colònies es tro-

ba ara en el seu moment més àlgid i actiu de preparació, i té ja ocupades totes les places possibles per a l'estiu, demandes per les diverses comarques del bisbat. L'emplaçament és a Vilaller «Colònia Montsant» per a nens i a Llesp, Vall de Bohí «Colònia Verge Blanca» per a nenes, totes dues en el cor del bell Pirineu lleidatà. La comanda excessiva de places ha obligat a disposar del Seminari d'estiu de Vilaller per a encabir uns 150 nens més.

Alhora es treballa en la formació durant tot el curs dels nois i noies que s'ofereixen com a monitors. Aquesta preparació es fa també per comarques amb trobades freqüents en diversos llocs del bisbat. La Comissió Diocesana de Colònies, integrada per un grup de laics i un consiliari, dirigeix i coordina tota l'organització.

Dues obres més de colònies particulars, vinculades també al moviment diocesà ajuden a integrar més gent menuda en aquesta tasca de formació humana i cristiana: Una és al peu del Montsant, prop d'Ulldemolins (Tarragona) i l'altra més amunt de Graus (Osca).

Solsona

Mossèn Josep Perarnau, el nostre flamant doctor.

Invitat per l'Ajuntament de Berga, va donar en aquella ciutat una molt documentada conferència sobre «El doctor Comellas i Cluet, filòsof de la Restauració».

A Berga també, i en vistes a integrar-se en l'equip sacerdotal que hi ha.

Han estat ordenats de diaques pel bisbe Ramon Buixarrais, de Zamora, els seminaristes Josep M. Salat i Florentí Rueda. Enhorabona!

Les parròquies del sector de Fígols, així com les de Mollerussa a l'Urgell.

Han publicat un calendari semblant d'Ajuda a l'Església. Es pretén d'informar la gent i al mateix temps de formar la seva consciència eclesial.

A Manresa el dia 31 de gener i a Berga el dia 7 de març.

Hi ha hagut unes trobades de catequesi, dirigides l'una per mossèn Jesús Huguet i l'altra pel pare Josep M. Segura.

A Guardiola de Berga, Bagà, La Pobla de Lillet, Puig-reig, Navàs, etc.

S'han començat de donar els curssets pre-matrimonials que se solen donar cada any per aquestes calendes.

Així mateix, a l'arxiprestat de Navàs s'està desenrotllant el tradicional ci-

cle de conferències de la Quaresma, que abasten cinc diumenges consecutius.

Temes: Televisió sí, televisió no; La joventut vol divertir-se; El cristià davant el món; La família, desfeta?; L'Església, avui i aquí. L'interès que desperten els temes es fa palesa en la nombrosa i creixent assistència de públic.

I una nova que no pot passar desapercebuda.

El «Full Parroquial» del nostre bisbat aquesta vegada sí que es mereix un aplaudiment: en el número corresponent al dia 18 de febrer feia propaganda de «Quaderns de Pastoral».

Tarragona

Del 7 al 14 de gener de 1973, el senyor arquebisbe Pont i Gol va fer la visita pastoral a la ciutat de Reus.

S'ha realitzat segons les línies pastorals que s'havien marcat a les reunions de Zona de l'any passat. Aquestes línies eren les d'accentuar més l'aspecte pastoral que el jurídic i buscar un aire de simplicitat i cordialitat, sense gens d'encarcament ni triomfalisme. Cal remarcar també que,

a més de l'acta escrita en el Llibre de Visites de cada parròquia, n'ha fet una orientada a totes les parròquies de Reus conjuntament, i que consta com a apèndix, al Llibre de Visites de la Prioral de Sant Pere de Reus.

Amb un to tirant a solemnnial, el Consell de Direcció ens invita a celebrar el dia 21 de gener, diumenge i Festa de Sant Fructuós, la I Jornada Diocesana de la Fe Catòlica:

La carta que ens adreça el 8 de gener comença així: «Donats ja els primers passos, en algunes comarques, prou fermes de sensibilització del nostre poble en el sentit de pertinença a l'Església local, el senyor Arquebisbe amb el seu Consell de Direcció i amb la Delegació diocesana per a la Doctrina de la Fe i la de Laics, creu oportú..., etc.»

El dia assenyalat es va celebrar aquesta Jornada a la ciutat de Tarragona, amb poca assistència.

El dia 21 de febrer va tenir lloc a Reus una trobada de catequistes amb el senyor Arquebisbe i amb el Delegat Diocesà d'Ensenyament i Catequesi.

La base de reflexió i diàleg va ser una enquesta que havia estat contestada prèviament per 9 grups de catequistes, pertanyents a altres tants Centres de Catequesi de la ciutat, a part d'altres Centres que van contestar-la individualment. D'uns 130 catequistes, la van contestar 83. Van mirar aspectes negatius i positius quant a

la organització, a la preparació de catequistes, i quant a la relació amb el capellà respectiu i amb els pares dels nens. Tot això a nivell del Centre de Catequesi i de la ciutat, considerada com unitat pastoral. La Trobada va ser animada i positiva i amb nombrosa assistència.

Cal remarcar l'existència i el funcionament d'un equip responsable de la marxa i de la coordinació de la Catequesi d'infants a Reus; una reunió mensual per a preparar els temes del mes a distints nivells i una conferència-col·loqui cada mes per a pares i altra gent interessada.

Fou invitat el pare Josep M. Llanos, a donar una convivència per a militants obrers i cristians sobre la fe compromesa en el món obrer.

Va tenir lloc el dia 24 de febrer, tarda i nit a Tarragona-ciutat, amb molta assistència, sobretot de gent jove.

Aprofitant aquesta avinentesa, l'Escola de Teologia, li va fer donar dues conferències: el dia 23, una a Tarragona, a les 8'15 de la tarda i l'altra a les 10'30 de la nit a Reus sobre el tema: «Perspectives de l'Església del futur». Aquestes conferències i els successius col·loquis van produir molt d'enrenou, fins al punt que la Direcció de l'Escola va creure's obligada a recordar que «aquesta Escola de Teologia no fa seus, de manera global i indistinta, tots els plantejaments, judicis de valor i afirmacions que els conferen-

ciants (...) vulguin manifestar en llur exposició».

Càritas Interparroquial de Reus, ha organitzat un cicle de conferències sobre l'Església i la promoció integral de l'home, els dies 6, 7, 8 i 9 de març.

L'objectiu és buscar nous col·laboradors i sensibilitzar els catòlics reusencs de cara a la promoció social dels grups més marginats de la societat.

Tortosa

Hi ha al bisbat una Comissió del Clergat amb una subcomissió de «Formació permanente». Per al mes de febrer ha organitzat dues setmanes d'estudi.

El tema de la primera fou: «*El Jesús histórico y el Cristo de la fe*», classes magistrals que va donar el doctor Francisco López Melús, canonge lectoral de Saragossa. La segona tenia el tema: «*Eclesiología y sacerdocio*» i les classes magistrals foren donades pel doctor Giménez Uresti, degà de la Facultat de Teologia de Burgos, que explicà el tema en 20 lliçons, 7 de les quals portaven l'encapçalament «*El misterio de la Iglesia en la "Historia Salutis"*»; 6, «*La Jerarquía de la Iglesia: realidad*

y función histórico-sacramental»; 4, «El laicado en su realidad y función histórico-salvífica»; i 3, «Funcionalidad de los misterios en la historia».

A la invitació a tots els sacerdots llegim aquesta nota: «*Se recuerda a todos los sacerdotes que la asistencia a alguno de estos cursos servirá para la renovación de licencias ministeriales.*»

Assistents als cursets foren totes les novícies dels noviciats de monges de la ciutat, tots els seminaristes del seminari major, que tots són a Tortosa, i uns deu sacerdots la primera setmana i uns vint la segona.

Preguntats alguns sacerdots per què no assistiren al curset han donat aquestes respostes:

— Horari: de 10 a 1 del matí i de 3 a 6 de la tarda, bo per als de la capital i dolent per als de fora.

— Qui més qui menys té el temps entre dia ocupat per classes o altres feines que no pot deixar.

— El fet que les conclusions fetes en altres cursets, hagin quedat en lletra morta o en conserva als arxius; la gent està cansada i desenganyada de cursets.

— La forma de lliçons magistrals no agrada, es vol més participació.

— A d'altres, no els agradava el tema o el qui l'explicava.

Els seminaristes continuen tots estudiant al seminari. Això d'estudiar fora no sembla bo per als seminaristes.

Ara són els sacerdots els qui estudien fora. De sacerdots, aquest curs, segons les informacions rebudes, 8 estudien filosofia 1 dret, 1 medicina, 1 veterinària, 3 teologia un d'ells a Roma i 1 estudia a l'Institut de Pastoral.

Sembla que l'organització del bisbat està ja arribant a la saturació.

Reunions del consell del presbiteri i jornades de mentalització dels qui el formen; reunions dels arxiprestos en funció del consell de pastoral, reunions de les comissions de catequesi, del clergat, d'art, d'economia, de previsió social etc., tot el clergat està molt ocupat! tant que potser no queda temps per a portar la bona nova d'alliberament als pobres, als perseguits, als oprimits, als... homes de bona voluntat.

«Vèritas».

És una seció del periòdic que surt a Tortosa, «Bajo Ebro» que per cert és punyent i fort contra tota innovació eclesial i que per tot veu heretgies i el «fum de satanàs».

Poc a poc es va treballant més entre els sacerdots en equip comarcal.

Altres vegades hem parlat de l'equip de Terralta. Ara sembla que va prou bé l'equip de la Ribera (arxiprestats de Mora d'Ebre, Mora la Nova i Tivissa): reunió de treball setmanal dies d'estu-

di (ara fa poc dos dies d'estudi de l'apostolat seglar), accions conjuntes, especificació de treball, o petits grups encarregats cada un d'una missió concreta a tota la comarca... Sembla que tot va prou bé, encara que l'equip no està content perquè se sent massa clericalitzat i no es troba encara la manera de participació plena dels seglars com a cosa de tots.

València

El seminari de València ha tornat a ser notícia per l'aparició d'un altre pamflet, repartit per tot el clergat de la diòcesi, en el qual es fa una dura i ofensiva crítica contra els superiors, remarcant la seua ineficàcia.

Aquests estranys fulls són redactats de tal forma que ens fa l'efecte que llegim pamflets anònims de grups clandestins de la universitat o del món obrer; vull dir, sense cuidar la forma que, de vegades, resulta fins i tot insolent i insultant.

L'últim que hem llegit anava signat amb un curiós i inquietant rètol: «Comité Interdiocesano de Liberación (Departamento Moncada).»

La importància d'aquests fulls no és altra que la d'expressar la crisi del Seminari Metropolità de

València en les seues estructures internes.

A banda del revolt i commoció que produïren almenys en els ambients clericals també al mateix seminari hi hagueren les seues tensions i la consegüent reacció per part dels superiors. Pocs dies després de l'últim pamflet, el degà de teòlegs, reunits els alumnes del seminari major, els proposà de fer un escrit per desacreditar els pamflets i així demostrar llur falsedat i el desacord dels seminaristes. Després del diàleg es procedí a la votació i, per majoria, es rebutjà la proposta del degà. ¿És que els seminaristes se'n reconeixen autors?

A partir d'aquests fets, les directrius del seminari s'han endurit bastant a juí dels alumnes, en el sentit que s'ha reforçat l'obligatorietat de les principals normes del Reglament. Com per exemple, l'assistència als actes de pietat i altres actes de comunitat. Aquestes normes escrites han estat presentades als seminaristes amb caràcter de *conditio sine qua non* per poder restar al seminari i arribar al sacerdocí.

Explicant el rector aquesta decisió d'afermar més el Reglament, apuntava la necessitat que el seminari deu, almenys, educar els aspirants al sacerdocí dintre d'un esperit de pietat, i per això es fa necessari assegurar l'obligatorietat d'un mínim d'actes comunitaris en aquest sentit.

És greu... però caldria profunditzar i preguntar-se per què en un seminari s'ha perdut l'esperit

de pietat... Que nosaltres sapiem, aquesta profundització encara està per fer.

En íntima relació amb l'Institut Social Obrer (I.S.O.) creat l'any 1948 per l'arquebisbe de València monsenyor Marcel·lí Olaechea, s'ha constituït recentment la Fundació «Trabajo-Cultura».

Els seus objectius són aquests:

— Donar base econòmica per a nodrir el sosteniment de les obres diocesanes destinades a la promoció educativa-cultural dels treballadors.

— Fomentar, gestionar i canalitzar les aportacions: subvencions, beques, etc., dels Fons Socials de les empreses per a incrementar la capacitació social de llurs obrers, per mitjà dels Centres Educatius com l'I.S.O.

— Crear cooperatives i empreses més o menys socialitzades, mi-

rant d'aprofitar els beneficis a favor d'aquesta promoció social.

El President nat de la Fundació és el mateix Arquebisbe de València. Serà regida per una Junta de Govern designada quasi tota pel President.

Aquesta Fundació resultarà un gran puntal que sostindrà i respatllarà les activitats que des de fa anys ve impartint l'ISO: cursos de formació social: sociologia, economia, política, cooperativisme, etc; cursos de formació cívica i cultural; cursos de formació general bàsica: certificat d'estudis primaris. Quant als mitjans econòmics per a subsistir, la Fundació compta a banda dels ja apuntats amb les aportacions dels fundadors i també amb donatius i subscripcions de parròquies i de particulars que siguin admissibles segons el dret i la moral i la Junta de Govern estime oportuns.

A. S.

COL·LABORADORS D'AQUEST NÚMERO:

Joan Argenté (advocat i escriptor, Badalona), Josep M. Balcells (consiliari de la JAC, Sant Boi de Llobregat), Josep Castaño (membre de l'ACO, Barcelona), Salvador Estrada (membre del Moviment Rural i Comarcal, Vilassar de Dalt), Josep M. Fisa (del Consell de Redacció, Molins de Rei), Ramon Oller (consiliari del Moviment Juvenil, Girona), Ramon Prat i Pons (consiliari de joventut, Fraga) i Genís Samper (consiliari d'Escoltisme, Barcelona).

CORRESPONSALS:

Josep Asens (Tarragona), Valeri Beltran (Lleida), Climent Forner (Solsona), Antoni Fortuny (Urgell), Pere Llabrés (Ciutat de Mallorca), Pere Madrenys (Girona), Joan Massip (Tortosa), Antoni Signes (València), Josep M. Totosa (Barcelona) i Francesc Triay (Menorca).

Nou disseny de la revista: JOAN DE DÉU SOLER (Badalona)

Temes del pròxim número:

Punts de renovació de la pastoral popular

Aportacions per a una reestructuració del bisbat de Vic

Apunts per a una història de la JOC: 1950-1960

Terra i poble: Una experiència sobre l'ensenyament del català a immigrants

QUADERNS DE PASTORAL. Publicació bimestral.

Director: Josep Junyent.

Redacció i administració: Rivadeneyra, núm. 6, 4.ª - tel. 231 14 00 - Barcelona-2.

Preu de subscripció: 250 ptes. l'any. Número solt: 60 ptes.

Dipòsit legal: B. 25.506 - 1969.

Impressió: I. G. Santa Eulàlia - c. Sant Joan Bosco, s/n - Santa Eulàlia de Ronzana. Empresa periodística: Joan Carrera Planas (núm. 458, tom 6, secció de persones naturals, foli 127. Inscripció 1).

Amb censura eclesiàstica.